

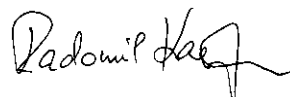
Slovo starosty...

Vždy mám velikou radost, když se lidé pro něco nadchnou. O to víc, pokud je jejich činnost prospěšná ostatním. Litomyšlský symfonický orchestr je již léta důkazem toho, že když se chce, tak to jde. Ač základem amatérské hudební těleso, hudebníkům nechybí nadšení a snaha předvést maximum. Snad i proto se již dlouhá léta těšíme z jejich koncertů.

Litomyšlský symfonický orchestr slaví 70 let od svého znovuoobnovení. Pokud se podíváme do jeho historie, zjistíme, že má za sebou mnohá vystoupení s významnými sólisty, např. s Eduardem Hakenem, Rudolfem Roklem či Jaroslavem Svěceným. Orchestr i díky působení dirigentů Jana Šuly, Jana Fajfra, Dany Ludvíčkové, Pavla Nádvorníka, Jana Doležala, Ladislava Kasala, Jaromíra Metyše, Břetislava Štastného, Františka Vognara i současného dirigenta Davida Lukáše dosahoval a dosahuje velmi dobrých výsledků a udržuje si vysokou úroveň. Jeho úspěchy mě těší jako starostu Litomyšle, ale také jako muzikanta. Vzpomínám, že na počátku 90. let jsem měl tu možnost hrát klarinetový part České písně právě s tímto tělesem, a to pod taktovkou samotného mistra Václava Neumanna. To byl pro mě veliký zážitek. Za dlouhá léta úspěšného koncertování prošla orchestrem také celá řada skvělých hudebníků. Generace se střídají a dnes zkušenosti s orchestrální hrou sbírají i mé děti.

Věřím, že si hudebníci i nadále udrží zápal a lásku, protože hudba je poslání, a tak je ji třeba brát. Že nebudou litovat času stráveného na zkouškách a koncertech. Že se s nimi budeme stále potkávat na akcích v Litomyšli i jinde a těšit se z jejich umu. Děkuji, že vás v Litomyšli máme.

Radomil Kašpar

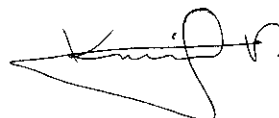
Slovo prezidenta Nadačního fondu Litomyšlského symfonického orchestru ...

Vážení přátelé,
připomínáme si další kulaté, už 70. výročí znovuoobnovení činnosti našeho Litomyšlského symfonického orchestru. A to je důvod k zamyšlení, bilancování a hodnocení. Já už jsem pamětníkem, protože v orchestru působím téměř 50 let (s přestávkami na studia a vojenskou službu). Za ta léta jsem měl a dosud mám příležitost hrát se spoustou muzikantů různých profesí a zaměstnání. Vždycky to byli a jsou lidé, které spojuje hudba, její aktivní vyjádření, radost z povedených koncertů a vystoupení.

Třešničkami na dortu byla vždy vystoupení s mnoha profesionálními umělci zvučných jmen (například V. Neumann, I. Ženatý, L. Čepický, A. Strejček a další) a bylo jich opravdu hodně. V rámci své funkce jsem se s nimi mohl setkávat osobně při přípravách, zkouškách i koncertech a vždycky to byla setkání milá a přátelská. Mám velkou řadu neopakovatelných, leckdy i kuriózních zážitků a vzpomínek. Například když klavírista Rudolf Rokl – milovník železnic – slézal na choceňském nádraží z lokomotivy a říkal, že měl úžasný zážitek a já na to, že bude mít ještě jeden, totiž že pojedeme do Litomyšle mým trabantem.

A co bych přál našemu orchestru do příštích let? Dostatek mladých nových muzikantů ochotných obětovat svůj volný čas a úsilí ve prospěch celého souboru, dostatek movitých, spolehlivých sponzorů, kteří budou ochotní věnovat něco ze svých financí na bezesporu záslužnou činnost našeho amatérského orchestru. Přeji nám také spoustu posluchačů, kteří na nás budou „chodit“, poslouchat nás a odmění naše vystoupení uznáním a potleskem.

Václav Knettig

17. 4. 2002, Smetanův dům, LSO + Wihanovo kvarteto – Leoš Čepický

Stručná historie orchestru s odkazem na předchozí publikaci k 50. výročí znovuobnovení činnosti

duben 2007, park nad Smetanovým domem, foto k 60. výročí LSO

Litomyšlský symfonický orchestr je amatérské hudební sdružení, které za 70 let své činnosti absolvovalo několik stovek veřejných vystoupení, mezi nimi i s mnoha významnými umělci (Boris Krajný, Eduard Haken, Jaroslav Svěcený, Dagmar Baloghová, Václav Neumann, Rudolf Rokl, Milan Zelenka, Lubomír Malý, Leoš Čepický, Ivan Ženatý, Bohuslav Matoušek, Alfréd Strejček, Wihanovo kvarteto, Renata Ardaševová, Jiřina Přívratská, Milan Řehák aj.).

Počátky orchestrální hudby v Litomyšli spadají do roku 1876, kdy byla svépomocí provedena Smetanova Prodaná nevěsta. Stálý orchestr byl pak v Litomyšli založen roku 1912. Prvním dirigentem byl Břetislav Šťastný. Po první světové válce se orchestr obnovil v roce 1922 pod vedením Jaromíra Metyše. Ten pozvedl orchestr na vysokou úroveň. Pod jeho vedením orchestr spolupracoval s takovými sólisty, jako byli například Marie Podvalová, Vilém Zítek, Bedřich Heran nebo František Ondříček. V letech 1930 – 1944 byly kompletně provedeny opery Dráteník, Vodař, Dvě vdovy, Prodaná nevěsta, Dalibor nebo V studni. Uskutečněny byly dokonce i některé rozhlasové nahrávky.

Od roku 1946 orchestr vystupuje již bez přerušení kontinuity. V letech 1947 – 1961 působili v Litomyšlském symfonickém orchestru současně hned tři dirigenti – Jaromír Metyš, Ladislav Kasal a Pavel Čotek. V osobě Ladislava Kasala dostal orchestr vedoucího, který absolvoval několik hodin dirigování dokonce i u Václava Talicha.

Svůj dnešní název používá LSO od roku 1958. Roku 1968 přivedl dirigent Jan Doležal ke spolupráci s orchestrem hosty z brněnského Státního divadla (dnes Národní divadlo Brno). S jeho členy orchestr spolupracuje dodnes. Při větším obsazení dále orchestr navázal spolupráci s kolegy z širokého okolí (z Vysokého Mýta, Chocně, Hradce Králové, Svitav, Ústí nad Orlicí apod.).

Repertoár orchestru tvoří skladby od období baroka až po hudbu 21. století. Provedena byla i tak náročná díla jako například Beethovenova 5. a 6. symfonie, Klavírní koncert č. 4 a 5, orchestrální předehry Egmont a Coriolan, Haydnova symfonie S úderem kotlů a Na odchodnou, Händelova Vodní hudba a Hudba k ohňostroji, Mozartova Symfonie č. 39 Es dur, Koncertantní symfonie pro housle a violu Es dur, Korunovační mše C dur, Mendelssohnův Houslový koncert e moll, Symfonie č. 2 Lobgesang, Schubertova Symfonie č. 8 h moll „Nedokončená“, Čajkovského Houslový koncert D dur, Dvořákova Stabat mater, Missa solemnis D dur „Lužanská“ a další.

Dramaturgie LSO se cíleně zaměřuje jak na interpretaci děl již známých a osvědčených, tak i na uvádění skladeb nových či opomíjených. Orchestr má na svém kontě i několik premiér regionálních autorů (Milan Toušek, David Lukáš).

Od roku 1994 je veškerá činnost souboru organizačně i finančně podporována a řízena Nadačním fondem Litomyšlského symfonického orchestru.

Přehled dosavadních dirigentů:

Jaromír Metyš	1947 – 1958
Ladislav Kasal	1947 – 1960
Pavel Čotek	1950 – 1952
Bohumil Kmoníček	1961 – 1968
Jan Doležal	1968 – 1970
Pavel Nádvorník	1970 – 1986
Dana Ludvíčková	1987 – 1999
Jan Šula	1999 – 2005
Jan Fajfr	2005 – 2006
Jan Šula	2006 – 2011
Jan Fajfr	2011
David Lukáš	2011 – ...

Dirigenti v letech 1997 – 2017

Dana Ludvíčková

Dirigentství studovala na Pedagogické fakultě Hradec Králové u Luboše Klimeše a dále v rámci mistrovských kurzů u Zbyňka Mrkose. V roce 1986 získala titul PaedDr. v oboru pěvecký sbor na Pedagogické fakultě v Hradci Králové. Jako pedagožka a sbormistryně působila na Střední pedagogické škole v Litomyšli. Od roku 1995 vyučovala řízení sboru, základy taktovací techniky a pěvecký sbor na Hudební katedře Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Působí také jako lektorka, např. na Festivalu amatérských pěveckých sborů Svitavy a na Festivalu chrámových sborů Choltice 2005, dále na Vzdělávacím centru Náchod, na Pedagogickém centru Trutnov a na Základní škole ve Smiřicích.

Mezi její nejvýznamnější žáky patří např. Milan Motl (sbormistr školního sboru KOS Litomyšl, pedagog VOŠ a SPgŠ Litomyšl), Jiří Ludvík (ředitel Hudebního festivalu Znojmo a sbormistr tamtéž), Pavel Linha (ředitel ZUŠ Vrchlabí), Václav Marek (Bluestar), Michal Kristýnek (houslista souboru Hradištan).

S Litomyšlským symfonickým orchestrem, jehož dirigentkou byla v letech 1987 – 1999, uskutečnila celkem 103 koncertů (64 symfonických a 39 komorních), na kterých provedla skladby 41 autorů. S tímto tělesem uspořádala řadu koncertů v České republice (celkem ve 25 různých městech), ale i v zahraničí (11 v Itálii, 6 v Nizozemí, 1 v Rakousku). Orchester pod jejím vedením spolupracoval s 22 pěveckými sbory, 66 významnými

sólisty (Rudolf Rokl, Dagmar Baloghová, Bohuslav Matoušek, Jaroslav Svěcený, Due Boemi di Praga, Milan Zelenka, Vladislav Bláha, Lubomír Malý atd.), několikrát účinkoval na Festivalu neprofesionálních komorních a symfonických orchestrů ve Frýdku-Místku, nahrál 3 CD, vystoupil v Československé televizi i v Českém rozhlase.

Od roku 2003 se stala uměleckou ředitelkou mezinárodního festivalu Královéhradecké slavnosti sborového zpěvu.

Jan Šula (1962)

Pochází z Králové u Uničova. Je absolventem Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kde vystudoval obor český jazyk a hudební výchova. V současné době vyučuje na Základní škole Jiráskova ve Vysokém Mýtě, externě působil i na Základní umělecké škole, Střední průmyslové škole obchodní a Gymnáziu ve Vysokém Mýtě.

Jako hudebník byl členem mnoha hudebních seskupení, v roce 1985 se například jako violista podílel na prvním LP známého folkového zpěváka Karla Plíhala.

Členem Litomyšlského symfonického orchestru je od roku 1988, od roku 1999 byl pak jeho dirigentem. Jako dirigent absolvoval s orchestrem celkem 124 koncertů na třiceti sedmi různých místech v České republice, orchestr pod jeho vedením podnikl i několik koncertních zájezdů do zahraničí – třikrát do Nizozemí, dvakrát do Německa, třikrát na Slovensko. V zahraničí orchestr za řízení Jana Šuly absolvoval 20 koncertů na patnácti různých místech.

Orchestr v této době spolupracoval s mnoha renomovanými umělci – Ivanem Ženatým, Leošem Čepickým, Bohuslavem Matouškem, Alfrédem Strejčkem, Renatou Ardaševovou, Wihanovým kvartetem, Milanem Řehákem, Ivanou Straussovou, Jiřím Hegerem.

Jan Šula nastudoval s orchestrem celkem 110 skladeb padesáti dvou autorů, z toho 79 v premiéře, 31 skladeb bylo reprízovaných. Orchestr spolupracoval s osmnácti pěveckými sbory, z toho se čtyřmi zahraničními. Litomyšlský symfonický orchestr za dobu působení Jana Šuly natočil 3 CD a 3 DVD (živé záznamy koncertních vystoupení).

Kromě činnosti v oblasti hudby působí Jan Šula i v oblasti literární. V letech 2005 – 2008 publikoval v nakladatelství Oftis čtyřdílnou sérii knih pod souhrnným názvem Co na Řípu ještě nevěděli. V dalších letech k nim pak přidal knihy Letem českým muzikantským světem a Střípky ze života světových muzikantů, v nichž populární formou zpracovává medailonky českých a světových hudebníků. Poslední knihou Jana Šuly je publikace pod názvem Z palety českých výtvarných umělců, za níž roku 2015 obdržel Mezinárodní literární cenu Egona Ervína Kische. Autorům literatury faktu tuto cenu každoročně uděluje Obec spisovatelů České republiky a Asociace organizací spisovatelů Slovenska.

Jan Šula celkem čtyřikrát obdržel Výroční cenu Města Vysokého Mýta.

Jan Fajfr (1974)

Od svých sedmi let navštěvoval LŠU v Chocni v oboru hra na akordeon. Ve dvanácti letech začal soukromě studovat hru na varhany u nevidomého choceňského varhaníka Ladislava Horníčka.

Po maturitě v roce 1993 absolvoval jednoleté studium v Teologickém konviktu v Litoměřicích, poté studoval na KTF UK v Praze. V letech 2000 – 2003 v rámci bakalářského studijního programu na Pedagogické fakultě UK obor Sbormistrovství chrámové hudby studoval hru na varhany a varhanní improvizaci u Mgr. Michala Novenka a sbormistrovství u prof. Jiřího Koláře. Na PedF UHK absolvoval v roce 2011 obor Hudební výchova pro SŠ a Sbormistrovství u prof. Jiřího Skopala.

V letech 1993 – 1994 byl varhaníkem v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích, 1995 – 1996 regenschorim a varhaníkem v Rychnově nad Kněžnou, kde také vyučoval v ZUŠ, v období 1996 – 1999 byl varhaníkem u sv. Františka u Karlova mostu a sv. Petra na Poříčí v Praze. Mezi lety 1999 a 2012 byl regenschorim a varhaníkem děkanského kostela sv. Vavřince ve Vysokém Mýtě. V tomto období vyučoval na tamním gymnáziu a v ZUŠ. V roce 2004 se stal pedagogem pardubické konzervatoře, kde vyučuje hudebně teoretické předměty a varhanní improvizaci. V sezónách 2005, 2006 a 2011 byl dirigentem Litomyšlského symfonického orchestru. Od roku 2012 je varhaníkem v kostele Božského Srdce Páně v Hradci Králové.

V letech 2009, 2011 a 2013 se zúčastnil Orgelmaisterkurs Orgelakademie v německém Passau se zaměřením na varhanní improvizaci. V roce 2002 založil smíšený pěvecký sbor Musica da Chiesa, se kterým natočil čtyři CD. Od roku 2013 je sbormistrem královéhradeckého smíšeného sboru Jitro. S tímto sborem v roce 2015 uskutečnil kompletní nahrávku díla Jiřího Laburdy Missa pastoralis.

Se sborem se s úspěchem zúčastnil několika mezinárodních festivalů, vystoupil na mnoha koncertech a rozsáhlých hudebních projektech. Jako dirigent, sbormistr i varhaník spolupracoval s řadou sborů, orchestrů i sólistů (např. Virginie Walterová, Edita Adlerová, Vladimír Rejlek, Leoš Čepický, Lukáš Hynek Krämer). Sólově koncertuje u nás a v Německu.

David Lukáš (1981)

Současný dirigent LSO pochází z Vysokého Mýta z hudební rodiny. Jeho matka byla zpěvačka a ředitelka vysokomýtské ZUŠ, kde v dětství studoval hru na housle a získal i první základy skladby a hudební teorie.

Po absolvování ZUŠ se David Lukáš rozhodl studovat dirigování na Konzervatoři v Pardubicích a posléze v Praze u profesora Hynka Farkače, kam po prvním ročníku přestou-

pil. V roce 2005 úspěšně absolvoval. Během studií se setkal ještě s profesorkou Miriam Němcovou a Miroslavem Košlerem. Po absolutoriu se nadále soukromě zdokonaluje u Hynka Farkače.

Souběžně se studiem dirigování soukromě studoval i skladbu. Svou techniku konzultoval s Otomarem Kvěchem, Radkem Rejskem a PaedDr. Zdeňkem Bergerem. Techniku skladby čerpal rovněž nesčetným studiem partitur všech období. V roce 2006 začal své skladby konzultovat se Sylvíí Bodorovou.

Za dob studií spolupracoval převážně s poloprofesionálními tělesy nebo žákovskými orchestry. Ve Vysokém Mýtě tři roky vedl komorní orchestr, s nímž uvedl své rané skladby. S Litomyšlským symfonickým orchestrem uvedl roku 2001 premiérově svou Rapsodii pro orchestr, na mezinárodním hudebním táboře v Horním Jelení vedl studentský orchestr, v Praze Symfonický orchestr Jaromíra Vogela. V letech 2006 – 2008 působil jako pedagog hudební teorie na ZUŠ Praha 10, kde spolupracoval i s tamním žákovským orchestrem.

V roce 2009 se stal šéfdirigentem Bohemian Symphony Orchestra Prague, se kterým absolvoval řadu úspěšných koncertů. Na podzim 2008 provedl v Praze úspěšný koncert s Talichovým komorním orchestrem na festivalu „Dny soudobé hudby“. V září 2009 debutoval s Bohemian Symphony Orchestra Prague ve Vysokém Mýtě s Mozartovým Klavírním koncertem A dur a Requiem. V srpnu 2009 s tímtéž orchestrem natočil hudbu Filipa Jelínka k úspěšnému českému filmu „3 sezóny v pekle“.

První skladatelské úspěchy zaznamenal již na ZUŠ ve Vysokém Mýtě. Při působení na hudebním táboře v Horním Jelení se seznámil s americkým skladatelem a vydavatelem Joelem Blahnikem, který mu v roce 2001 publikoval v Aliance publications Inc. pět skladeb pro smyčcový orchestr. Během svého turné po USA provedl vysokomýtský dětský pěvecký sbor Rubínek Lukášovu Missu brevis. O Vánocích 2009 se uskutečnila premiéra jeho vánoční kantáty Andělské proroctví na koncertech ve Vysokém Mýtě a v Praze. Týž rok zazněl i jeho melodram Noční tma na Festivalu koncertního melodramu Zdeňka Fibicha. Partitura jeho 1. symfonie Des Cauchemars et des Reves získala v roce 2010 třetí cenu na prestižní Mezinárodní skladatelské soutěži Gustava Mahlera ve Vídni.

Mezi Lukášovy skladby patří již několik orchestrálních skladeb, sólových koncertů a komorních věcí. Jeho nejrozsáhlejší dosavadní kompozicí je kantáta Pověsti české na texty Veroniky Vlachové pro velký symfonický orchestr, smíšený sbor a sólové zpěváky.

Období působení jednotlivých dirigentů

11. 4. 2007, Smetanův dům, Litomyšl, slavnostní koncert k 60. výročí

Dana Ludvíčková (1987 – 1999)

Nejvýznamnějším počinem dirigentského působení Dany Ludvíčkové u Litomyšlského symfonického orchestru v uvedeném období je bezesporu koncertní zájezd do Itálie a Rakouska a natočení prvního profilového kompaktního disku orchestru. Nahrávka se uskutečnila studiově ve dnech 6. – 14. listopadu 1998 ve Smetanově domě v Litomyšli. Na zmíněném CD si můžete vyslechnout Sonatu Vespertinu Pavla Josefa Vejvanovského, Vodní hudbu Georga Friedricha Händela a Symfonii č. 6 Ráno Josepha Haydna.

Za hudební režie Jana Kyseláka a zvukové režie Václava Vlachého se jako sólisté na trubku představili Jiří Houdek st. a Jiří Houdek ml. (Sonata Vespertina), orchestrální sólové party hráli Jiří Oliva a Stanislava Eliášová (Händelova Vodní hudba), Dalibor Hlava (housle), Stanislav Maloch (violoncello), Jan Šula (viola), Jan Kněžek (flétna) a Jiří Šedrla (fagot) v Haydnově Symfonii č. 6 Ráno.

Jan Šula (1999 – 2005, 2006 – 2011)

Vážení čtenáři, milí přátelé a posluchači Litomyšlského symfonického orchestru,

dlouho jsem přemýšlel, jakým způsobem zrekapitulovat mé téměř jedenáctileté působení v čele Litomyšlského symfonického orchestru coby jeho dirigent. Věděl jsem jediné. Formu jakéhosi suchého výčtu jednotlivých vystoupení jsem sám sobě rezolutně zakázal.

Vždyť můj vztah k tomuto v tom nejkrásnějším slova smyslu amatérskému sdružení muzikantů lze velice dobře vyjádřit i jakýmsi sledem osobních útržkovitých vzpomínek, ať již úsměvných či vážnějších, vztahujících se k určitým koncertním vystoupením či okolnostem, které je provázely. Věřte, že úsměvných vzpomínkových fragmentů bude nepoměrně víc nežli těch vážnějších, kterým se s odstupem času slovy Adiny Mandlové „dnes už jen směji“.

Jan Šula

leden 1999

Dirigentem Litomyšlského symfonického orchestru jsem se stal v lednu 1999. Přišlo to jako blesk z čistého nebe. Do té doby jsem si celkem bezstarostně hověl u pultu viol, abych pod vedením paní dirigentky Dany Ludvíčkové objevoval krásy symfonické a komorní hudby i zákonitosti chodu amatérského symfonického tělesa.

Před Vánoce 1998 paní dirigentka své působení v čele orchestru ukončila. Bylo to nečekané a rychlé. Naprostá většina muzikantů (včetně mě) o jejím záměru neměla nejmenšího tušení. I bylo mi na tradiční vánoční besídce členy orchestrálního představen-

stva oznámeno, že jako následník paní Ludvíčkové připadám v úvahu já. Ujmout funkce bych se měl hned na začátku ledna, mám tedy „celých“ deset dnů na rozmyšlenou.

Brouk do hlavy byl nasazený. Práce dirigenta mě lákala, na pomyslné misky vah jsem pečlivě pokládal všechny plusy a mínusy, především však svoje obavy a pochybnosti. Čeho jsem se nejvíc obával? Co mě nejvíc jako balvan tížilo? Věděl jsem, že budu stát před sdružením, které, ač neprofesionální, má svou nepopíratelnou hodnotu a tradici danou předchozími generacemi muzikantů i jednotlivých dirigentů. Největším úkolem bylo vést ho tak, aby úroveň orchestru byla přinejmenším zachována, protože to tak bylo dáno právě jeho tradicí a dlouholetou historií. Dalším úkolem bylo, abych svou činností či případnou nekompetentností orchestr nějak nerozdělil či dokonce nerozvrátil. Bylo tu prostě vědomí nesmírné zodpovědnosti k tělesu, které je tady v různých podobách už od 19. století.

Toto vše mi v oněch vánočních dnech roku 1998 pořád dokola probíhalo hlavou. Misky vah se nakonec přiklonily k nečekané výzvě. Řeknu to už dopředu. Věděl jsem, že o jednu jistotu se vždy mohu opřít. Tento orchestr, lidé, kteří jej tvoří, umí, když o něco jde, vždy náležitě zabrat. Navíc drží pospolu. A na tom jsem hodlal stavět. Jak tedy ono vánoční rozhodování nakonec dopadlo? Budu mít tu čest být dalším z dirigentů Litomyšlského symfonického orchestru!

24. únor 1999 – Vysoké Mýto

Vše, co je poprvé, člověku většinou trvale uvízne v paměti. Jak bych tedy mohl opomenout můj první koncert v čele orchestru. Navíc když se jako s uděláním konal v mém Vysokém Mýtě. Dodnes vzpomínám na tu zvláštní směsici divně krásného mrazení, napjatého očekávání, zdravého respektu i nezdravého strachu. Bylo to na mě určitě znát. Vycítili to samozřejmě i muzikanti. Jejich povzbudivá slovíčka, přátelská poplácání i ono nezbytné „tfuj, tfuj“ dodnes vidím před sebou.

Händelovu Vodní hudbu jsme tenkrát vystříhli jako z partesu. Možná z nachlazení, možná z nováčkovské trémy jsem tehdy dirigoval s horečkou. Zřejmě i ona zapříčinila, že jsem nasadil poněkud svižnější tempa, než bylo doposud zvykem. Snad to Händelovi příliš neublížilo. A jak o této skutečnosti referoval na stránkách oblastních novin TRS Jiří Vedral? „Orchestr hrál poprvé s novým dirigentem Janem Šulou. A nutno říct, že se tato premiéra – navzdory horečce, s kterou musel dirigovat – jemu i orchestru navýsost povedla. Händelova Vodní hudba zazněla s neobvyklou energií a v tempech zažihajících v posluchači jiskru radosti. Toto provedení bylo ovšem zkouškou hráčské úrovně muzikantů, z níž vyšli víc než čestně. Působili dojmem sešraného celku, který snese i profesionální měřítka“.

14. duben 1999 – Litomyšl, křest profilového CD

Můj opravdový křest ohněm nastal ovšem až v dubnu. Náš tradiční symfonický koncert

konaný pod hlavičkou Litomyšlských hudebních večerů vyšperkoval křest profilového kompaktního disku, který jako jeden ze svých posledních počinů natočila s orchestrem Dana Ludvíková.

Poprvé vést orchestr v nádherném Smetanově domě, před domácím litomyšlským publikem, za účasti zvláště pozvaných hostů bylo pro mě nesmírně zavazující. I já si pozval vzácné hosty. Moje rodiče. Táta na koncert přijel na poslední chvíli rovnou z nemocnice.

Kmotrem CD (společně s panem Vojtěchem Stříteským) byl primáři Wihanova kvarteta Leoš Čepický. Poprvé (a zdaleka ne naposledy) jsem měl tu čest stát na pódiu s tímto vynikajícím houslistou, opravdovým mistrem svého oboru. Toho slavnostního večera doprovodil orchestr Leoše Čepického v známém Houslovém koncertu G dur W. A. Mozarta. Tenkrát jsem přirozeně netušil, že v následujících letech budeme s panem Čepickým spolupracovat ještě mnohokrát. Jednou dokonce i s jeho synem. Po stránce odborné i lidské to byla vždy šťastná, pro mě velice obohacující setkání.

Můžu ještě jednu nesmělou doušku k onomu výjimečnému večeru? Když mi pan Stříteský oznamoval, že už bylo třetí zvonění a brzy začne druhá půlka koncertu, oslovil mě „pane dirigente“. Potěšilo mě to. Měl jsem najednou pocit, jako bych dokořán otevřenou branou nakouknul do „cechu“ dirigentů.

další koncert: 29. 6. – Boskovice

SEZÓNA 1999/ 2000

15. – 20. prosinec 1999 – adventní koncertní turné po Nizozemí

V prosinci 1999 jsme na pozvání Nadace Srdce Evropy vyrazili na pětidenní adventní koncertní zájezd do Nizozemí. Do země tulipánů a větrných mlýnů vyjely hned dva autobusy. Ten druhý patřil našim přátelům z Hradce Králové – smíšenému pěveckému sboru Smetana.

Před generálkou prvního z koncertů v městečku Heemskerk jsem se trémou třásl jako ta příslovečná osika. Pěvecký sbor jsem řídil v podstatě poprvé. A hned takového kalibru jakým byl a dosud je královéhradecký Smetana. Tento špičkový sbor řídil tehdy věhlasný sbormistr Luboš Klimeš, kterého každý zpěvák i muzikant vnímal jako obrovskou, přirozenou autoritu. Nebyl jsem v tomto směru žádnou výjimkou. S úctou jsem hlídal každé jeho slovíčko, názor, radu, připomínku.

Druhým podstatným oříškem bylo získat na svou stranu samotné zpěváky. A to v jakémkoli sboru. Umí to být totiž „čeládka“ mnohdy nevyzpytatelná. Slabé místečko dirigenta či sbormistra okamžitě vycítí a odhalí. Není nic smutnějšího nežli dirigent bez respektu. Zatímco pan Klimeš v tomto ohledu jako ostřílený kozák již dávno nikomu nic

dokazovat nemusel, na mě tato „nepodstatná“ úloha teprve čekala. A dočkal jsem se poměrně brzy. Po koncertě v Amsterdamu jsem při převlékání v zákristii mimoděk vyslechl rozhovor skupinky zpěvaček (neviděly mě), které si libovaly, jak má s tím novým dirigentem Rybova mše takový nový, jiný šmrnc, svižná tempa i zajímavý výraz. To víte, že jsem se zatetelil blahem a s pocitem vítěze jsem se potichoučku z kostela vytratil. Od té doby měla dušička pokoj.

K našemu pobytu v Amsterdamu se váže jedna příhodička. Tentokrát z jiného soudku. Být v Amsterdamu a neprojít se křížem krážem pověstnými uličkami lásky, to jako bychom my chlapi v Amsterdamu ani nebyli. Za denního světla procházka zajisté velice zajímavá a poučná, pod rouškou noci ale ještě zajímavější a poučnější.

A tak jsme s kolegou – byť po koncertu notně unaveni – opustili výpravu a vyrazili z chrámu Páně přímo do centra dění. Prošli jsme, viděli jsme, když ale hodiny odtloukly půlnoc, téměř během jsme pospíchali k poslednímu trajektu, který nás přepravil do čtvrti, kde jsme byli ubytováni. Ještě dobrou hodinu jsme mrazivou nocí svižným krokem kráčeli k hotelu přesvědčení, že nesmíme nikoho vzbudit, neboť všichni už určitě dávno spí. Špatně jsme však odhadli situaci. Chodbou se z jednoho pokoje ozýval bujarý ryk. Téměř celý orchestr tam byl nacpaný. Zpívalo se a povídalo. Toho dne se šlo spát jen chvilinku před ranním kuropěním.

21. prosinec 1999 – Litomyšl

Poprvé jsem dirigoval Rybovu Českou mši vánoční ve zcela zaplněném chrámu Povýšení svatého Kříže v Litomyšli. Tento adventní koncert byl však památný zcela jinou skutečností. Dovolte, abych v této souvislosti ocitoval text, který se objevil na zadní straně při této příležitosti vydaného CD s živým záznamem koncertu: „K provedení Rybovy mše se letos podařilo po delším čase spojit všechna litomyšlská amatérská hudební tělesa. Kěž tato spolupráce muzikantů a zpěváků z Litomyšle a okolí vydrží i v budoucnu“.

Rád s potěšením konstatuji, že spolupráce všech litomyšlských pěveckých sborů a našeho orchestru i nadále trvá. Už skoro dalších dvacet let. Nepochybuji o tom, že tomu tak bude i nadále.

5. a 12. duben 2000 – Litomyšl, Vysoké Mýto – „Mozart versus Salieri“

Každý rok sezóna orchestru vrcholí tzv. jarními koncerty, které mívají ryze symfonický program. Práce na nich bývá jako na kostele, sladkou odměnou pak ale každému muzikantovi zůstává jedinečný zážitek plného, nádherného, bohatého zvuku orchestru v symfonickém obsazení.

Přemýšlel jsem o nové dramaturgii těchto koncertů. Pak mi náhle svitlo. Co postavít proti sobě dva skladatele, které legendy líčí jako dva nesmiřitelné protivníky? Světový

věhlas těmto legendám přiřkl režisér Miloš Forman ve svém Oscary ověčeném filmu Amadeus. Geniálního Mozarta v něm nekompromisně zničí průměrný a podlý Antonio Salieri. Mozart jako oběť, Salieri jako vrah. To je nápad! Naše koncerty tuto pochybnou legendu napraví a oba „nesmiřitelné“ soky definitivně usmíří. Mozartovi jeho genialitu ponecháme, dílo Salieriho naopak rehabilitujeme. To byl můj záměr.

Orchestr se nápad zalíbil, teď jej ještě úspěšně zrealizovat. Až z Itálie jsme si nechali zaslat dvě méně známé Salieriho symfonie, Mozarta reprezentovala nádherná Koncertantní symfonie Es dur pro housle a violu. Tímto koncertem započala také naše dlouholetá spolupráce s vynikajícím violistou Milanem Řehákem, který si „na pomoc“ přizval svého kolegu z Pardubické konzervatoře Jiřího Kuchvála. Oba hráli doslova kouzelně, orchestr se k nim svým umem, nadšením a nasazením přidal. A výsledek? Sklidili jsme zasloužený úspěch. Muzikanti byli nadšeni, posluchači spokojeni a oba rivalové dosáhli svého. Mozart potvrdil svou nadpozemskou genialitu, Salierimu byla sňata černá známka padoucha, intrikána a podprůměrného skladatele. Co víc si všichni mohli přát?

A jak na koncerty v Litomyšli a Vysokém Mýtě reagovali ve své recenzi pánové Jan Kapusta a Jan Klíma? Dejme nejprve slovo panu Kapustovi: „Obě orchestrální skladby Salieriho jsou zajímavé, hudebně bohaté, zejména druhá nese už výrazné rysy pučícího romantismu. Mozartova koncertantní symfonie po provedení Salieriho od prvních tónů zapůsobila jako blesk z čistého nebe, jako jas proti všednosti, jako nadzemská, božská radost. Oba páni mistři, profesori pardubické konzervatoře – houslista Jiří Kuchvála a violista Milan Řehák – nasadili orchestrálnímu tělesu onu sólistickou korunu. Houslista krásný, jistý přednes, violista tlumenou, sametově měkkou barvu. A co dál? Je s podivem, jak v krátké době, pod novým dirigentem Janem Šulou zaznamenala litomyšlská filharmonie další, podstatný vzestup. Byly zvládnuty technicky obtížné pasáže, interpretace získala přímo sochařskou, dynamickou a výrazovou plastičnost, jasné obrysy a stavbu. Ochotnický orchestr se dopracoval k výkonu úctyhodnému.“

Nyní hodnocení koncertu slovy Jana Klímy: „Až nečekaná kvalita orchestru se plně projevila v Mozartově Koncertantní symfonii. Ansámbl byl důstojným partnerem profesionálních sólistů. Ti se také proto mohli uvolnit a představit své trochu odlišné letory jako základ vlastního pojetí svého partu. Stříbrné housle Jiřího Kuchvála oslňovaly jistotou, temný zvuk violy Milana Řeháka dobýval srdce posluchačů až uličnickým muzikantstvím. V náročné kompozici dominovala vzájemné souhra všech aktérů na jevišti. Díky obětavým hledačům skutečných hodnot dobrá amatérská hudba nejen nevymřela, ale dokonce se přiblížila profesionální úrovni.“

P. S. Vzácným hostem vysokomýtského koncertu měla být legendární operní pěvkyně Maria Tauberová, rodačka z tohoto města, manželka neméně legendárního dirigenta Jaroslava Krombholce. Prostřednictvím dr. Augustina Andrlého, který se s umělkyní osobně znal a její účast na koncertě vyjednával, jsem měl tu čest s paní Tauberovou telefonicky hovořit. Srdečně jsem ji za sebe i za celý orchestr na koncert zval. Bě-

hem asi patnáctiminutového hovoru jsem jen tiše žasnul, jakou pohotovostí, vtípem, nadhledem, slovním šarmem i neobyčejnými vzpomínkami tato téměř devadesátiletá dáma oplývala. Svou osobní účast mi nakonec přislíbila.

Těšili jsme se však zbytečně. Postupující zdravotní problémy paní Tauberovou do Mýta nakonec nepustily. O dva roky později bohužel tato skutečná dáma českého i evropského operního nebe zemřela.

přehled jednotlivých koncertů:

- 4. 11. Vysoké Mýto
- 9. 12. Hradec Králové
- 16. 12. Heemskerk – Nizozemí
- 17. 12. Amsterdam – Nizozemí
- 18. 12. Wijk aan Zee – Nizozemí
- 19. 12. Wijk aan Zee – Nizozemí
- 21. 12. Litomyšl
- 8. 1. Židlochovice
- 5. 4. Litomyšl
- 12. 4. Vysoké Mýto
- 17. 5. Vysoké Mýto
- 19. 6. Hradec Králové

SEZÓNA 2000/2001

10. prosinec 2000 – Nová Paka

Povím vám teď, co všechno se jako na potvoru může stát, když je dirigent roztržitý a když se navíc na něj nehorázně spěchá. Oba tyto rizikové faktory se neúprosně propojily na jednom z adventních koncertů v Nové Pace a vyústily tak v malé tragikomické nedopatření. Co se přihodilo?

I když v prosinci bývají české kostely doslova mrazivé, nikdy mi tato svízeľ nezabránila v tom, že jsem téměř pravidelně končival koncerty propoceny doslova „durch“. Nátělník a košile se daly téměř ždímat. Zatímco hudebníci balili svá nářadíčka, v zákristii či na faře jsem se rychle převlékal do suchého, abych neprochladl. Tak tomu bylo i toho dne v Nové Pace. Mokrý nátělník a košile šup na jednu hromadu a honem rychle do suchého. Najednou kdosi volá, abych si pospíšil. Muzikanti sedí už v autobuse a čeká se jen na mě. A právě nyní dochází ke zmíněnému neblahému propojení roztržitosti, nervozity a zbytečného spěchu. Rychle jsem popadnul hromadu propoceného prádla, bezmyšlenkovitě ho strčil do tašky a pádil směrem k autobusu.

Teprve doma vyšlo najevo, co jsem vlastně provedl. Společně s mokrým nátělníkem a košilí se mi „podařilo“ nacpat do tašky i stolu pana faráře! Koukal jsem jako puk.

Tak to vypadá, když se na člověka zbytečně kvatuje. Rychle mi došlo, že to, co vypadá jako legrace a komická vložka, taková legrace ve skutečnosti být nemusí. Vždyť jak bude pan farář ode dneška oddávat, křtít a pohřbívat? Beze stoly to asi nepůjde.

Je nutno jednat. A to co nejrychleji. Byla sobota večer, mobilní telefon tenkrát ještě nebyl samozřejmostí, a tak jsem celý nervózní volal panu faráři až v neděli odpoledne z budky na náměstí. Pan farář ztrátu stoly už mezitím zaregistroval. Bezvýsledně, chudák, prohledal celou faru a snad i kostel. Ani nevíte, jaký kámen nám oběma spadl ze srdce. Panu faráři ze šťastného nalezení jeho stoly, mně pro změnu z toho, že mou kajícnou omluvu se smíchem přijal. Hned druhý den jsem ji doporučeně v úhledném balíčku doslova jako svátost poslal tam, kam patří. Od té doby se raději třikrát podívám, co po koncertech do své tašky balím.

19. prosinec 2000 – Kutná Hora

Hráli jsme v chrámu svaté Barbory v Kutné Hoře před tisícíhlavou návštěvou. Nepříjemná, vlezlá, syrová zima neúprosně zalézala pod nehty, prsty při hraní po chvilce doslova dřevěněly, přesto nádherný, neopakovatelný zážitek ...

18. duben a 15. květen 2001 – Litomyšl, Vysoké Mýto – „Region a svět“

Tradiční jarní symfonické koncerty jsme tentokrát pojmenovali „Region a svět“. Jejich dramaturgie byla postavena na mírové konfrontaci hudebníků světového kalibru (Petr Iljič Čajkovský, Bedřich Smetana, houslista Ivan Ženatý) s hudebníky regionálního významu (Milan Toušek, David Lukáš a samozřejmě i náš orchestr).

Pokud dovolíte, poprvé si zde veřejně postesknu. Při nácviu programu jsem si často „užil“ své. Nemyslím tím jen mimořádnou náročnost zvoleného repertoáru (Čajkovského houslový koncert byl na samotné hraně našich schopností), ale bohužel i přístup malé, o to však vlivnější skupinky muzikantů, jíž se ne zcela zamlouval výběr repertoáru zastupující pomyslný region. Skladba Milana Touška Tichá Orlice (se sólistkou Státní opery Praha Jiřinou Přívratskou) a Rapsodie pro orchestr Davida Lukáše (tehdy dvacetiletý David si svou skladbu sám oddirigoval) jí příliš nevoněly.

Protože jsem si stál za svým, musel jsem se na zkouškách poměrně často vyrovnávat tu s pichlavou poznámkou, tu s otráveným obličejem, tu dokonce i s potměšilým úšklebkem. Mrzelo mě to. Rozčarování z takových zkoušek doznávalo někdy i během noci, kdy spánek ne a ne přijít. Vždyť kdo jiný by měl pomáhat na svět dílům regionálních autorů než amatérský orchestr regionálního charakteru. Touto muzikantskou filozofií jsem se řídil i v následujících letech, kdy jsme v premiéře uvedli další Touškovy skladby nebo část orchestrální svity Obrázky jednoho slunečného dne litomyšlského rodáka Josefa Jiskry.

Horké chvílky přišly i v průběhu generální zkoušky v Litomyšli. Tentokrát s houslistou Ivanem Ženatým. Hrát Čajkovského s tímto fenomenálním umělcem obsahovalo úplně vše. Úctu, obdiv, pokoru, obavy, trému, nervy. Teď už to mohu říct. Orchester i já jsme si sáhli hluboko do zásob svých fyzických, psychických i morálních sil. Proč to říkám? Na generálce šlo ve všech směrech do tuhého. Pan Ženatý předstoupil přede mě a orchestr sice velice zdvořile, ale poněkud chladně a rezervovaně. To mě uvedlo do stádia lehké nervozity. Začali jsme zkoušet, ale po chvílce takzvaně spadl řemen. Chudák si myslel, že hraje přinejmenším s Českou filharmonií. Čajkovského koncert, vysloveně romantický, je totiž plný výrazových a dynamických zvrátů, a on je prostě cítil jinak než já a orchestr. Na určitých místech jsme se jednoduše pravidelně rozpadávali. Nervózní jsem pak byl už dokonale. Naštěstí si pan Ženatý uvědomil, že před ním opravdu není Česká filharmonie, ale náš orchestr. Nastalo hledání kompromisů, přirozeně více z jeho strany. Koncerty nakonec dopadly dobře a pan Ženatý, pokud ne geniálně, hrál – přestože si nás musel neustále „hlídat“ – přinejmenším kouzelně.

Ještě jednu chvílku „na infarkt“ si pan Ženatý pro mě „připravil“. Myslím, že i celému početnému orchestru. O týden později se tentýž program měl konat i ve Vysokém Mýtě. Slovíčko „měl“ je v této souvislosti nadmíru patřičné. Asi už tušíte, kam mířím. Hodinu před generální zkouškou (většina hudebníků byla již na cestě do Šemberova divadla ve Vysokém Mýtě) jsem dostal od pražské umělecké agentury zprávu o náhlém onemocnění pana Ženatého. Infekční onemocnění si nevybírá, bylo tedy nutno chápat, že s vysokými horečkami nelze podat vrcholný výkon, který pan Ženatý jako špičkový profesionální umělec považuje za naprostou samozřejmost. Co teď? Po mém počátečním šoku bylo nutno ihned jednat. V časové tísní jsme s vedením orchestru zvažovali, zda je vůbec možné tuto situaci nějak uspokojivě řešit. Bylo možné odehrát první půli koncertu, ale protože druhá půle by byla vysloveně improvizovaná (a tudíž nekvalitní), bylo by nezodpovědné vůči posluchačům takto postupovat. Toto řešení jsme proto zavrhli.

Moje omluva patřila především posluchačům, dále pak aktérům první poloviny programu – paní Přívratské, pánům Touškovi a Lukášovi, jakožto i muzikantům, které jsme nestačili včas uvědomit a přijeli do Mýta zbytečně (např. z Brna a Prahy).

Náhradní termín koncertu se nakonec se vším leskem a parádou uskutečnil o tři týdny později. Posluchači na nás naštěstí nezanevřeli. Dlouhotrvající potlesk zcela zaplněného sálu byl pro všechny aktéry toho večera tou nejlepší satisfakcí a odměnou. A já? Teď už to mohu prozradit. Oba koncerty „Region a svět“ byly pro mne ve všech ohledech zřejmě tím nejnáročnějším, čím jsem si v čele orchestru prošel. I tak, pane Ženatý, upřímně díky za všechno. Vaší zásluhou jsem snad zdárně vykonal učňovskou zkoušku, možná i maturitu v oboru dirigování.

25. – 28. květen 2001 – koncertní zájezd do Německa

Na konci května 2001 jsme společně s českořebovským smíšeným pěveckým sborem Bendl uskutečnili velice úspěšný koncertní zájezd do Německa. Zamířili jsme na historické území Horní a Dolní Lužice. V této bývalé součásti zemí Koruny české jsme si všichni s velkým překvapením uvědomili, jak neuvěřitelně silné je zde dosud národní a kulturní povědomí slovanských Lužických Srbů, jak si tento malý slovanský národ žijící na nevelkém území v Německu stále udržuje své starodávné tradice a zvyky.

Hostitelé se o nás postarali vskutku královsky. Po dvou či třech nás ubytovali v rodinách, kde by nám snesli snad i modré z nebe. U stolů plných dobrého jídla a pití jsme rádi společně zapomněli na němčinu či angličtinu (u mě to ostatně nedalo ani takovou práci) a ve svých rodných jazycích – v češtině a lužické srbštině – jsme si měli pořád o čem povídat. A věřte, pokud jsme mluvili pomalu a zřetelně, rozuměli jsme si ve všem.

Kromě vlastního programu jsme na závěr obou koncertů spojili své síly s Bendlem a místním pěveckým sborem Lilija, abychom společnými silami provedli Brixihho Missu pastoralis. Přijetí u publika bylo stejně jako v rodinách naprosto bezprostřední a vřelé. Co konstatovat na závěr? Zažili jsme několik nádherných májových dní mezi nádhernými, milými a hodnými lidmi.

P. S. Poněvadž hodně idyličnosti zpravidla škodí, nevyhnuli jsme se ani v Německu horké chvílce. Při návratu domů, kousek před hranicemi, jeden z členů výpravy k našemu úžasu s ledovým klidem suše konstatoval, že nemá pas. Zapomněl ho na nočním stolku v pokoji svých hostitelů. To víte, že jsme na něj okamžitě spustili bandurskou. Co teď? Vrátit se zpět a prodloužit tak naši cestu o pěkných pár hodin nebo zariskovat a spoléhat na to, že zpoehodlnějí celníci pošlou náš autobus mávnutím ruky dál? Zvolili jsme druhou variantu. Jak se ukázalo, celníky jsme odhadli správně. Do autobusu ani neráčili nakouknout a ledabylým pokynutím nás poslali domů. To nám ovšem nijak nezabránilo v tom, abychom ještě jednou, preventivně, nebohému muzikantovi vyčinili. Mohli jsme si to ostatně dovolit. Veškeré naše lamentace – na rozdíl od nás – bral se stoickým klidem tváře se, že on nic, on že muzikant. Asi vás bude zajímat, jak to nakonec s pohřešovaným pasem dopadlo. Jednoduše. Jeho „adoptivní“ německá rodina mu jej o několik dní později doručila poštou.

21. červen 2001 – zahajovací koncert festivalu Smetanova Litomyšl

43. ročník tradičního festivalu Smetanova Litomyšl měl pro náš orchestr zvláštní, slavnostní, pikantní příchut. Poprvé za celou dobu existence orchestru i samotného festivalu se nám dostalo cti se na tomto mezinárodně uznávaném festivalu aktivně hudebně podílet. Pravda, ne v samostatném recitálu či koncertu (na to náš orchestr při obrovské konkurenci českých i zahraničních profesionálních umělců neměl přece jen potřebné kvality), ale už jen fakt, že jsme byli pořadateli přizváni ke spolupráci

a společně s Janáčkovou filharmonií mohli festival zahájit, svědčil dostatečně o tom, že orchestr jde správným směrem.

Vyvstal před námi obrovský úkol a závazek. Nastudovat skladby Händelovy, Vejvanovského a Lullyho a organicky se s nimi včlenit mezi hudebníky Janáčkovy filharmonie. Provedením koncertu byl pověřen mezinárodně proslulý dirigent Jiří Stárek, který mne od samotného počátku bral jako rovnocenného partnera, což mě přirozeně velice těšilo. Bylo mi ctí okoukat, jak na jediné společné zkoušce v Ostravě vede orchestr a vysvětluje mu své interpretační záměry. Pro litomyšlské hudebníky měl jen hřejivá slova uznání. Ve festivalovém deníku později uvedl: „Litomyšlský symfonický orchestr byl výborně připraven od jeho uměleckého vedoucího Jana Šuly, takže bez jakýchkoli problémů zapadl do týmu“.

Dlouho to vypadalo báječně. Až do odpoledne 21. června. Všechno nakonec překazil svatý Petr. Kolem 14. hodiny začalo pršet a přívaly vod ne a ne skončit. Dlouho očekávané a pompézní vystoupení pod širým nebem na litomyšlském náměstí se proto muselo přemístit do chrámu Povýšení svatého Kříže. Současně s tím se muselo přistoupit k poměrně početné redukci původně asi stopadesátičlenného orchestru, jelikož ten by se do dosti stísněných prostorů chrámu jednoduše nevešel. Hádejte, kdo na onu redukci muzikantů nejvíce doplatil? Nakonec onen slavnostní zahajovací koncert 43. ročníku Smetanovy Litomyšle absolvovalo jen asi dvacet litomyšlských hudebníků.

Těch, kteří po několikátýdenní poctivé práci „ostrouhali“ a nemohli na pódium, mi bylo upřímně líto. Cítil jsem z nich hořkost a zklamání. A kdo by se tomu ostatně divil?

Bezprostředně po děkovačce, jíž jsem se také zúčastnil, jsem pana dirigenta v zákulisí poprosil, zda by mi jako upomínku na tento pro nás výjimečný koncert mohl věnovat svou taktovku, jíž celý koncert odřídil. Zdvořile odmítl. Už si ani nepamatuji, jaký důvod tehdy uvedl. I tak – přes všechnu nepřízeň osudu – to byl nádherný, památný večer.

přehled jednotlivých koncertů:

- 18. 10. Litomyšl
- 10. 1. Nová Paka
- 15. 12. Hradec Králové
- 17. 12. Vysoké Mýto
- 19. 12. Kutná Hora
- 21. 12. Litomyšl
- 18. 4. Litomyšl
- 14. 5. Vysoké Mýto
- 26. 5. Panschwitz – Německo
- 27. 5. Radibor – Německo
- 21. 6. Litomyšl
- 7. 7. Boskovice

SEZÓNA 2001/2002

17. a 24. duben 2002 – Litomyšl, Vysoké Mýto – Litomyšlský symfonický orchestr a Wihanovo kvarteto, aneb „Konečně si zahraju sám“

Přemýšleli jsme, jakým způsobem ozvláštňit dramaturgii dalších jarních symfonických koncertů v Litomyšli a Vysokém Mýtě. Se zajímavým nápadem nakonec přišel koncertní mistr orchestru Jiří Oliva. Co takhle prostřednictvím pana Čepického přizvat ke spolupráci „jeho“ Wihanovo kvarteto? Podstata koncertu by spočívala v tom, že by si jednotliví protagonisté kvarteta „konečně od sebe navzájem odpočinuli“ a představili se za doprovodu orchestru sami jako sólisté. Originální nápad se ujal, se členy kvarteta jsme se dohodli a mohli jsme tak začít pilně zkoušet.

Jak známo, s panem Čepickým jsme již několikrát do té doby vystupovali, o to víc jsme se těšili na setkání se zbývajícími členy dnes již světově proslulého smyčcového kvarteta. Znovu jsem se přesvědčil, že čím víc někdo něco umí, tím méně má potřebu se nějak předvádět či si na něco nebo někoho hrát.

Ze zkoušek i vzájemného povídání v šatně jsem nějak podvědomě vycítil, že vysoká umělecká úroveň kvarteta spočívá nejen v profesionalitě a interpretačním mistrovství jeho jednotlivých členů, ale snad i ze skutečnosti, že se jednotliví muzikanti naprosto originálním způsobem doplňují jako osobnosti trochu rozdílného naturelu. O uměleckých i lidských kvalitách Leoše Čepického byla již v předchozím vzpomínání řeč. Sekundista kvarteta Jan Schulmaister na mě působil dojmem nenápadného, velice citlivého, tichého, introvertního, téměř až plachého člověka. Že se protiklady přitahují, potvrdil názorně violista Jiří Žigmund. To byl živel. Živý, temperamentní, hovorný, s rysy nefalšovaného bohémství. Z ničeho nedělal vědu. Zatímco zbývající pánové si úzkostlivě hlídali své drahocenné nástroje, dodnes vidím, jak si pan Žigmund – jako by se nechumelilo – bezstarostně odložil svou violu hned vedle mísy plné chlebičky s majonézou. Sálalo z něj opravdové charisma, pódium během svého vystoupení zcela ovládl.

A violoncellista Aleš Kaspřík? Ten byl rovněž uhnětený ze zcela jiného těsta. Jako jediný si udržoval zdvořilý, leč přece jen viditelný odstup. Působil dojmem zdravě sebevědomého světáka. Tento postoj padl až po jeho vystoupení ve Vysokém Mýtě. Violoncellový koncert italského skladatele Cirriho hrál naprosto bravurně do chvíle, kdy jej v závěrečné třetí větě postihl krátký výpadek paměti. Jako profesionál nehnul ani brvou, já rovněž nepodlehli panice a s orchestrem jsme jako stroj neomylně pokračovali dál. Pan Kaspřík se po chvilce chytil a se stejnou bravurou pak koncert zdárně dokončil. Myslím, že posluchači nic nezaregistrovali. Když mi pak v šatně děkoval za spolupráci, škraboška ne zcela přistupného člověka byla najednou tatam.

A jak koncert v Litomyšli hodnotil náš věrný posluchač pan Otokar Karlík? Zde je úryvek z jeho recenze: „Všichni sólisté precizní intonací a stylovou interpretací přesvědčili přítomné posluchače o své profesionalitě. Rozšafný violista Jiří Žigmund si

s velkou chutí zahrál Telemannův violový koncert, s nepřehlédnutelnou radostí přisedl ale i k druhému pultu viol, aby zvukem svého drahocenného nástroje posílil v druhé půlce koncertu své kolegy amatéry. Dvouvětý Houslový koncert F dur Jakuba Jana Ryby překvapil nejen skvělým provedením sekundisty Jana Schulmaistera, ale i partituroou rožmitálského kantora, která důstojně obstála i v sousedství Mozartova Adagia E dur. Aleš Kaspřík zahrál Violoncellový koncert A dur italského skladatele G. B. Cirriho s lehkostí a samozřejmostí, jež hudba přelomu baroka a klasicismu vyžaduje. Nejnáročnější úkol však čekal na Leoše Čepického, který přednesl slavný houslový koncert Felixe Mendelssohna – Bartholdyho. Primárius kvarteta věnoval skladbě vše, co jejím má být – virtuozitu, zpěvnost i romantickou melancholii. Litomyšlský symfonický orchestr zazářil i v orchestrálních skladbách. Předehra k Figarově svatbě svou svižností patřila k parádním číslům večera. Jan Šula vede orchestr pevnou rukou stále k vyšší umělecké úrovni.“

přehled jednotlivých koncertů:

- 14. 10. Choceň
- 8. 12. Levoča – Slovensko
- 15. 12. Vysoké Mýto
- 21. 12. Litomyšl
- 22. 12. Sebranice
- 5. 1. Židlochovice
- 17. 4. Litomyšl
- 24. 4. Vysoké Mýto
- 25. 5. Vlčkov
- 29. 5. Boskovice
- 2. 6. Zámorsk

16., 19. a 23. duben, 2. květen 2003 – Litomyšl, Židlochovice, Vysoké Mýto, Česká Třebová – Koncert ve znamení čtyřek, aneb Čtyři tělesa, čtyři dirigenti a čtyři sólisté na čtyřech místech

Následující jarní symfonické koncerty jsme vymysleli tak trochu šalamounsky. Po předchozích náročných sezónách jsme si chtěli trošičku vydechnout, přizvali jsme tedy ke spolupráci okolní spřátelená hudební tělesa. Z celkové časové dotace koncertu jsme tak zabrali zhruba polovinu. Více klidu a pohody jsme jen přivítali.

V neobvyklém, organizačně velice náročném koncertu se v samostatných vystoupeních představili nejprve smíšené pěvecké sbory Otakar a Bendl, poté přišla naše chvíle s jednou z neznámějších a nejpoblárnějších skladeb G. F. Händela – Hudbou k ohňostroji. Celý koncert pak završilo společné vystoupení všech zúčastněných těles (přibyly ještě litomyšlské sbory Vlastimil a Mužský pěvecký sbor) v Mozartově působivé Misse brevis. Řízením mše nebyl tentokrát pověřen nikdo z „mateřských“ dirigentů či sbormistrů, ale vysokomýtský hudebník, varhaník a sbormistr Jan Fajfr. To ještě Honza

ani nikdo jiný netušil, že o dva roky později mě na krátký čas vystřídá u dirigentského pultu našeho orchestru.

Nedá mi to, abych si v této chvíli opět maličko nevyžil srdce. Význam vysokomýtského koncertu byl znásoben skutečností, že se jako živá nahrávka zaznamenával pro výrobu kompaktního disku. Už to bylo velice zavazující. Jak známo, živé nahrávky bývají vždy ve všech směrech nadměru ošidné. Nic tam neošidíte.

Asi už tušíte, kam mířím. Händel ve své Hudbě k ohňostroji či třeba Vodní hudbě klade nesmírný důraz na blýskavý, pompézní zvuk žesťů. Dá se dokonce říct, že velkou měrou právě na nich závisí úspěch či neúspěch interpretace těchto typicky světských skladeb. Všechno probíhalo hladce do chvíle, kdy v dosti exponovaném místě mají zahlaholit nádherným, zvučným a nosným tónem hornisté.

A právě tady jeden z nich poctivou několikaměsíční práci všech muzikantů dost výrazně pokazil. Jeho falešné tóny musel slyšet i hudbou téměř nepolíbený posluchač. Brali mě čerti. Nejsmutnější na tomto faktu byla však skutečnost, že se tohoto „zločinu“ dopustil profesionální hudebník, který se ve své bohorovnosti na předem zaslané noty doma asi ani nepodíval. Možná se domníval, že pro ty amatéry z Litomyšle bude bohatě postačovat, když vůbec přijede a hned napoprvé to na generálce a na koncertě „vystřihne“. Händel jej a jeho prostřednictvím i nás dokonale vytrestal. Bezprostředně po vystoupení jsem se ovládl a nedal na sobě nic znát, uvnitř jsem ale doslova zuřil. Dotyčnému „profíkovi“ jsem se raději obloukem vyhnul.

A jak zmíněné CD i s Händelovou Hudbou k ohňostroji nakonec dopadlo? Zvukový mistr se překonal ve výrobě zázraků a inkriminované místo vyhledal tak, že pokud dopředu o této „havárii“ nic nevíte, nic také při poslechu nepoznáte. V reálu bych však onoho dotyčného „profesionála“ v tom okamžiku nejradyji zaškrtil.

přehled jednotlivých koncertů:

- 21. 9. Litomyšl – Mladá Smetanova Litomyšl
- 14. 11. Litomyšl
- 15. 12. Vysoké Mýto
- 17. 12. Hradec Králové
- 19. 12. Litomyšl
- 16. 4. Litomyšl
- 19. 4. Židlochovice
- 23. 4. Vysoké Mýto
- 2. 5. Česká Třebová
- 30. 5. Steenwijk – Nizozemí
- 31. 5. Diever – Nizozemí
- 31. 5. Roden – Nizozemí

SEZÓNA 2003/2004

14. prosinec 2003 – Vysoké Mýto, Bystré u Poličky

Výkon hodný opravdových stachanovců podpořený navíc ocelovou výdrží jsme prokázali během zhruba pěti hodin na dvou místech vzdálených od sebe asi 50 kilometrů – ve Vysokém Mýtě a Bystrém u Poličky. Absolvovali jsme totiž jakýsi pomyslný jednodenní dvojboj adventních koncertů v chrámech, jež si na konci prosince nezdají s lednicí či dokonce slušně fungujícím mrazákem.

Pokud jste zvědaví, rád vám vyradím můj soukromý žebříček nejmrazivějších chrámových prostorů tak, jak si je „vychutnáte“ těsně před vánočními svátky. Není v tomto ohledu nad chrám svatě Barbory v Kutné Hoře, kostel v Bystrém u Poličky, chrám svatého Jakuba v Poličce a chrám svatého Vavřince ve Vysokém Mýtě. Vlezlá, syrová, vlhká zima z jejich kamenných zdí doslova čpí, ihned vám zaleze za nehty a nedá už ani na chvíli pokoj.

Nevím, koho to napadlo, ale zrovna ve dvou z oněch ledových „rekordmanů“ jsme během jednoho odpoledne a podvečera koncertovali. Když k tomu navíc připočítáte zhruba padesátikilometrový přejezd po zledovatělých, kluzkých silnicích směrem na Vysočinu, obraz skutečných zocelených stachanovců vám reálně vyvstává před očima. Když jsme dokonale promrzlí z koncertu v Mýtě dorazili do Bystrého (horký čaj, rum a slivovice se při přejezdu autobusem brzy ukázaly jako naprosto nedostatkové zboží), netušili jsme, že našemu martýriu a zocelování není zdaleka konec.

Se zkřehlými prsty a párou u úst jsme postavili pódium, naladili jsme a čekali na začátek koncertu. Společně s námi na určený čas trpělivě čekal i zcela zaplněný kostel. Už mnoho nezbyvalo. V zákristii se ovšem mezitím děly věci! Chyběl totiž jeden ze sólových zpěváků! Jelikož v Mýtě jeho part zpíval někdo jiný, ohlásil nám dopředu, že se do Bystrého vypraví sám po vlastní ose.

Již jsme měli začít, kostel plný, a sólista nikde! Ihned jsme žhavili telefony, na druhé straně se však ozývalo jen zaryté mlčení. Tady veškerá legrace končila. V kostele mrzne dobrých tři sta lidí, společně s nimi dnes už podruhé „klepou kosu“ už tak na kost promrzlí hudebníci. Na ještě horší variantu jsme se neodvážili raději ani pomyslet. Co když se při cestě našemu zpěvákovi něco neblahého přihodilo? Konečně se v telefonu ozval jeho hlas. Přecenil své navigační schopnosti, a tak se ve tmě, která by se dala krájet, a vánici, jež kolem něho zuřila, prostě a jednoduše ztratil. Jako bludný Holanďan kličkoval po vedlejších zasněžených silničkách, oči si mohl vykoukat, ale na tu správnou vedoucí do Bystrého ne a ne natrefit.

Čas mezitím plynul jako zběsilý. Mezi posluchači to už šumělo a mnozí z nich nervózně poposedávali na studených lavicích. Přišli na Rybovku, a teď už tady půl hodiny dřepí a mrznou jako rampouchy. Vysvětlili jsme jim nastalou situaci, omluvili se a požádali

o další chvíli strpení. Asi 30 minut po avizovaném začátku koncertu náš „ztraceneček“ konečně dorazil. Byl nejvyšší čas. Obličej některých přítomných už začal chytat lehce namodralý až nafialovělý odstín. Přeháním, tak dramatické to samozřejmě nebylo. Že jsme si ale onoho nedělního odpoledne a podvečera užili nefalšované kostelní syroviny až do sytosti, nám určitě uvěříte.

21. a 28. duben 2004 – Litomyšl, Vysoké Mýto – koncert ve znamení Beethovena

Když jsem nastoupil do funkce dirigenta, přál jsem si v průběhu svého působení nastudovat s orchestrem i některá z děl hudebního titána – Ludwiga van Beethovena. Poprvé se můj sen vyplnil v roce 2004, podruhé pak v roce 2007.

Těžištěm našich symfonických koncertů v roce 2004 byla právě tvorba tohoto německého klasicistního skladatele. Hned na úvod jsme zařadili těžký kalibr – dramatickou předehru Egmont. Nese v sobě všechny znaky, jež jsou pro Beethovenovu osobnost příznačné – patos, bojovnost, napětí, emocionalitu, víru v člověka a svobodu. Orchester hrál s náležitým leskem a nasazením, myslím, že jsme velice slušně zvládli technicky nesmírně náročné pasáže a snad se nám podařilo vtisknout skladbě i tolik potřebnou a nutnou emocionalitu, na níž je založena.

Po odeznění Egmonta přišla chvíle pro naše hosty – sólisty. Libor Kazda a Jaroslav Prudič v Telemannově koncertu pro dva klarinety prokázali dokonalou souhru, stylovou čistotu i vynikající technickou zručnost. Po nich předvedl své nesporné umění violista Milan Řehák, který se blýskl ve Smuteční hudbě pro violu a orchestr Paula Hindemitha. Milan hraje vždy s obrovským nasazením a chutí, na své oblíbené skladbě si dal obzvlášť záležet. Prostřednictvím své violy tlumočil do sálu mistrně namíchanou směs smutku, patosu, pokory a úcty. V citlivém doprovodu se neztratil ani orchestr. Pozdně barokní sólová trubka Vlastimila Bialase přednesla za doprovodu orchestru Koncert pro trubku a orchestr B dur Tomassa Albinoniho. Tvořila dokonalý kontrast předchozí tlumené, niterné violy. Ostře řezané tóny trubky a vznešenost orchestrálního doprovodu naplnily sál atmosférou noblesy a pýchy vrcholného baroka a uzavřely tak první část koncertního večera.

Po přestávce opět přišel ke slovu Beethoven. Společně s vynikající brněnskou klavíristkou Renatou Ardaševovou jsme nastudovali slavný Koncert pro klavír a orchestr Es dur, zvaný též Císařský. Beethovenova invence a genialita, virtuosita sólového partu i úloha orchestru jakožto rovnocenného partnera sólisty, to vše bylo zárukou nádherného hudebního zážitku. Jen to nepokazit.

O spolupráci jsme původně požádali jednoho z nejlepších současných českých klavíristů Igora Ardaševa. Svou vypjatou emocionalitou i brilantní virtuositou dokonale splňoval mou představu o interpretaci tohoto náročného Beethovenova díla. Igor Ardašev bohužel naši nabídku s poděkováním odmítl. Ve svém nabitém kalendáři nenašel jedi-

né volné místečko, které by vyhovovalo oběma stranám. Aby nás ale nenechal ve „štychu“, doporučil místo sebe svou ženu, rovněž vynikající klavíristku. A jak se ukázalo, rozhodně jsme neprohloupili. S otevřenou pusou jsme zírali, kde se v této drobné, útlé, jemné a nenápadné ženě, které při hovoru nebylo téměř rozumět, bere při hře tolik razance, energie i tolik potřebného patosu.

Abych se však nerozplýval pouze já, dejme teď slovo Janu Schejbalovi, který o tomto koncertu na stránkách TRSU napsal: „Technicky nesmírně náročná skladba plná rytmických, dynamických a citových zvrátů klade vysoké nároky na sólistu i orchestr a v mnoha provedeních zůstává pouze technicky dobře zvládnutým cvičením postrádajícím cit pro všechny tyto změny. Ardaševová svou roli zvládla skvěle a myslím, že jsme byli svědky evropské interpretační špičky. Orchester pod vedením Jana Šuly sólistku v jejím snažení důstojně a se ctí podporoval.“

Co říct na závěr? Na tento koncert všichni rádi vzpomínáme.

9. červen 2004 – Brandýs nad Orlicí – Milan Řehák

Vzpomínka na koncert v Brandýse nad Orlicí s hudbou tak úplně souviset nebude. Nedá mi to ale, abych se s vámi o ni nepoděil. Abych však alespoň trochu dostal svým povinností a úplně nezběhnul od muziky, prozradím vám, že jsme v rámci Brandýských hudebních slavností kromě vlastního programu vystoupili i s choceňským smíšeným pěveckým sborem Cantus a společně s ním uvedli v premiéře drobnější skladbu Milana Touška pod názvem Chocni.

Teď rychle k oné příhodičce, jež se odehrála po samotném koncertě. Hlavními protagonisty budou violista Milan Řehák a jedna ze členek sboru Cantus. Jelikož Milan přijel do Brandýsa autem, požádal jsem ho, zda by mě po koncertu nevzal do Mýta s sebou. Ušetřím tak alespoň čas. Náš rozhovor uslyšela mimoděk jedna z členek sboru bydlicí rovněž v Mýtě a požádala Milana o totéž. V autě bylo volno, takže i jí ochotně vyhověl.

Pak to pomalu začalo. Poprvé ona paní začala vyjeveně koukat, když nastupovala do auta. Já s Milanem nejel poprvé, takže jsem měl v tomto ohledu už dávno jasno. Nevím, jak teď po letech, ale tehdy Milan řídil tak, že své sedadlo posunul dozadu téměř až na krajní mez, takže při jízdě spíše ležel nežli seděl. Na zadním sedadle za ním proto už nezbývalo téměř žádné místo. Paní jen němě vypoučila oči, možná se v duchu pokřížovala, nasedla a jelo se.

To nejlepší nás ovšem ještě čekalo. Přejeli jsme koleje, paní seděla jako oukropek a tiše trpěla, tu a tam padlo slovíčko. Začali jsme stoupat do poměrně strmého návršíčka kousek za městem. Najednou jsem ucítil pach jakési spáleniny. Totéž zřejmě zaregistrovala i naše spolujezdkyně, poněvadž se nápadně začala ošívát, až se nesměle zeptala, zda tu něco nesmrdí. To už se z auta začalo kouřit. Paní byla jako na trní. Milan v klidu

zastavil, rozvážným krokem vystoupil z auta, já rovněž (i když méně rozvážně), zatímco paní z něj vyletěla jako střela a popoběhla do uctivé, bezpečné vzdálenosti směrem do polí. Už teď určitě v duchu sama sebe proklínala, proč k nám do auta vůbec lezla.

Milan se očividně a téměř s rozkoší pásl na její nervozitě a strachu. To byla voda na jeho mlýn, to byla ta pravá chvíle k jeho pověstným černým vtípkům. Otevřel kapotu a řka, že jsme mohli za jízdy i vybuchnout, přiléval olej do ohně. Milana za ta léta dobře znám, vím tedy, která bije. Neznala ho ovšem dotyčná ubohá paní. Ke kolapsu neměla daleko. Pohledem jsem Milana ponoukal, aby brzdil, neboť paní opravdu nevypadala dobře.

Něco pak se zručností automechanika dělal v kapotě, pak ji zavřel a konstatoval, že vše by mělo být už v pořádku. Jen ještě pro jistotu chvíličku počkáme, až motor vychladne. Na paní znovu šly mdloby. Asi po deseti minutách (paní mezitím stále vyčkávala v polích) jsme nasedli, nastartovali a vyjeli. Jeli jsme opatrně a dosti pomalu. Abych ustrašenou paní alespoň trošičku uklidnil, vyptával jsem se jí na dojmy z koncertu a na ně pak navázal všeobecným hovorem – tak jak to bývá – o všem a současně o ničem. Odpovídala tiše, holými větami. Milan se ještě jednou na téma auta a nevyzpytatelnosti jeho motoru pokusil prohodit nějaký suchý vtípek, když jsem ale po něm šlehl očima, raději přestal. Ta paní byla opravdu hodně vylekaná.

Konečně jsme živi a zdraví dorazili do Mýta. Přál bych vám vidět, s jakou úlevou a radostí naše sboristka z auta vystoupila. Rychle poděkovala, rozloučila se a kvapným krokem se od nás vzdalovala. To pro jistotu. Člověk nikdy neví. Co kdyby to teď opravdu vybouchlo?

P. S. Před čtyřmi lety (devět let po této historce) se ke mně na třídních schůzkách mé nové třídy hlásila jakási paní. Je prý maminkou mého nového žáka a hned jedním dechem dodala, zda se na ni pamatují. Přiznal jsem tak trochu s rozpaky, že si opravdu nevzpomínám. Asi už tušíte, odkud vítr vane. Byla to ona zpěvačka, která s námi tehdy zažila zmíněnou cestovatelskou anabázi. Na naši společnou jízdu s Milanem dnes už jen s úsměvem vzpomíná.

přehled jednotlivých koncertů:

- 16. 10. Polička – společný koncert s pěveckým sborem Vrolik Roden Nizozemí
- 17. 10. Litomyšl – taktéž
- 12. 12. Litomyšl – společný koncert s pěveckým sborem Volendam vocaal ansamble – Nizozemí
- 13. 12. Kutná Hora – taktéž
- 14. 12. Vysoké Mýto
- 14. 12. Bystré u Poličky
- 19. 12. Polička
- 4. 1. Chroustovice

- 21. 4. Litomyšl
- 28. 4. Vysoké Mýto
- 22. 5. Litomyšl – společný koncert s orchestrem Orpheus – Nizozemí
- 8. 6. Litomyšl
- 9. 6. Brandýs nad Orlicí
- 25. 6. Levoča – Slovensko

SEZÓNA 2004/2005

9. – 13. prosinec – adventní koncertní turné po Nizozemí

Už potřetí jsme vyrazili do Nizozemí (z toho podruhé v sychravých prosincových dnech), abychom se na pozvání místního smíšeného pěveckého sboru Volendam vocal ansamble představili nizozemským posluchačům v pestrém adventním programu. Na čtyřech koncertech – ve Volendamu, Zaandamu, Den Helderu a Wijk aan Zee – v průběhu tří dnů zazněly skladby F. X. Brixiho, A. Diabelliho, F. X. Grubera, F. Bierstekerera, H. Cuypere a A. Vivaldiho, druhá půlka programu byla pak vyhrazena České mši vánoční Jakuba Jana Ryby.

Tady je třeba se na chvíli zastavit, zdůraznit jednu neobvyklou skutečnost a jedním dechem vyseknout současně i obrovskou pochvalu a uznání.. Členové sboru – mimochodem v nádherných nizozemských lidových krojích – zpívali Rybovu mši česky!! Ano, nastudovali ji v češtině a divili byste se, jak náramně jim to šlo. Pěvecky byli vynikající a jejich šiřlavá čeština roztomilá a okouzlující. Budiž jim vzdán obrovský hold, protože si jen těžko dokážu představit, jak by se na oplátku český sbor naučil tak dobře nějakou holandskou mši v originále. Zpívali navíc s neskutečným zápalem a chutí a bylo zkrátka znát, že Rybovu mši doslova milují. Při dirigování jsem to z jejich hlasů, projevu i usměvavých tváří vycítil. Velké a upřímné poděkování patřilo paní sbormistryni Marlie Durge, která se sborem Rybovu mši nastudovala. Já pak už jen sklízel sladké, dozrálé ovoce.

SEZÓNA 2006/2007

6. leden 2007 – Neratov

Poprvé jsme toho dne odehráli tříkrálový koncert na známém poutním místě v kostele v Neratově. Hráli jsme samozřejmě v mnoha kostelích. Tento si však zasluhuje poněkud zvláštní pozornost. Hned poznáte proč.

Mnoho let – už od války, kdy zůstal dost poničený – pustl a nechybělo dokonce mnoho k jeho úplné demolici. Záchrany kostela se naštěstí ujala místní farnost, skupina neratovských nadšenců i další hodní lidé, kteří odmítli být jen teoretickou možností, že by tento nádherný, památný kostel mohl přijít k ještě daleko větší úhoně. Pomalu, krok

za krokem, jej zhruba před patnácti lety začali opravovat v zdánlivě nikdy nekončící práci.

Prostřednictvím Mužského pěveckého sboru (zejména pana Otokara Karlíka), který s neratovskými navázal „družbu“, jsme společně se zbývajícími litomyšlskými sbory získali pozvání, abychom mezi zdmi neratovského kostela provedli Rybovu Českou mši vánoční. Čtete správně. V roce 2007 opravdu jen mezi obvody zdmi. Restaurátorské práce v kostele teprve nedávno začaly, takže všude, kam jste se jen podívali, bylo práce doslova jako „na kostele“.

Prostor kostela nebyl ještě zastřešený, okna nebyla zasklená, vchod byl místo dveří zahalenou plachtou, a tak všude, ze všech stran a směrů, foukalo jako na vidrholci. Přesto jsme však byli svědky vzácné, památné chvíle. Stále napolo zdevastovaný chrám ožíval hudbou. Poctivou, záslužnou prací místních nadšenců i nádhernými tóny Rybovy mše jako by symbolicky dával najevo, že je tady, že vstává z mrtvých, že přijde čas, kdy se znovu zaskví ve své bývalé kráse.

Od té doby jsme společně s litomyšlskými sbory zváni do Neratova pravidelně každý rok. Každý rok tak s pusou dokořán otevřenou koukáme, jak se neratovský poutní kostel mění doslova před očima, jak krásní, jak žije svým životem i lidmi, kteří jej zvelebují nebo ze široka daleka navštěvují. Neratovský svatostánek má již vyhráno. A my budeme jen rádi, když leden co leden zazní naším prostřednictvím v jeho nádherných, důstojných prostorách Rybova vánoční mše.

11. a 18. duben 2007 – Litomyšl, Vysoké Mýto – 60 let našeho orchestru

Na jaře 2007 jsem si na dvou koncertech u příležitosti 60. výročí znovuobnovení činnosti orchestru splnil své dva velké hudební sny. Po třech letech jsme se znovu obrátili k Ludwigu van Beethovenovi a jeho dílům věnovali první půlku koncertu. I Beethoven totiž jako jubilant „slavil“. Celý kulturní svět si připomínal 180. výročí úmrtí dovršitele hudebního klasicismu.

Se sólistou Bohuslavem Matouškem (jedním z nejlepších současných českých houslistů, který sólově i s nejrůznějšími ansámby vystupuje v podstatě po celém světě) jsme předvedli oba krajní póly Beethovenovy hudby – dramaticky až pateticky vyhocené orchestrální přede hry Egmont a Coriolan společně s lyricky vřelými Romancemi pro housle a orchestr G a F dur, v nichž naplno zaznívá Beethovenova líbezná melodičnost, vřelost a nepřehlédnutelný citový náboj. Přesně tyto aspekty Bohuslav Matoušek svými houslemi vystihl.

Druhou půlku koncertu jsme věnovali zřejmě nejčistšímu českému hudebnímu romantikovi Zdeňku Fibichovi. Za svého života nebyl tak úplně pochopen a doceněn, v poslední době však jeho popularita doma i za hranicemi prudce vzrůstá. K nejoblíbeněj-

ším Fibichovým skladbám patří zcela jistě koncertní melodramy na básně z Erbenovy Kytice – Vodník a Štědrý den. Co říct o Erbenově Kytici? Sama o sobě je naprosto jedinečná a geniální. Údernost, zkratkovitost a dokonalou obrazotvornost Erbenových veršů obdivuji už od školních škamen. A Fibichova hudba? S Erbenem si v ničem nezádá. Baladický, téměř hororový text ještě více povyšuje v naprosto dokonalou symbiózu slova a hudby.

Dlouho jsme přemýšleli, koho pro realizaci melodramů oslovit a požádat o spolupráci. Na mém pomyslném seznamu figurovala jména těžkého kalibru – Josef Somr, Viktor Preiss, Boris Rössner, Josef Abrahám, Karel Roden. Volba nakonec padla na herce, recitátora a dabéra Alfréda Strejčka. Neprohloupili jsme. Jeho krásný, kovově zabarvený hlas i nesporné recitační umění se pro interpretaci těchto děl ukázaly doslova jako stvořené.

Při nácviu Egmonta a Coriolana jsme se docela slušně zapotili, při studiu Fibichových melodramů tomu bylo jinak. Každý z autorů vyžadoval své. Zatímco při interpretaci Beethovenových předeher jsme jeli tak říkajíc „na vlastní triko“ a jen na nás záleželo, jak se s náročnými partiturami „popere“, Fibich si žádal docela jiný přístup. Na jevišti jsme totiž nebyli sami.

Technicky, dynamicky i výrazově velice náročný hudební part bylo nutno přesně, téměř až strojově skloubit s recitovaným slovem. Mnohdy nastala situace, kdy jedna slabika určitého slova se přesně v jednom okamžiku musela protnout s určitým místem v hudbě. Čekala nás téměř „hodinářská“ práce. Byl jsem proto velice rád, že pan Strejček vyhověl naší prosbě a s ochotou sobě vlastní přijel až z Prahy na naše víkendové soustředění. Jak se nakonec ukázalo, byl to velice šťastný nápad. Právě na soustředění – v klidu a při relativním dostatku času – jsme mohli domluvit a secvičit veškerá obtížná místa obou melodramů.

Oba koncerty slavily úspěch, dřina se vyplatila. Když k tomu připočítám i splnění mého muzikantského snu a setkání se skvělým Bohuslavem Matouškem a Alfrédem Strejčkem, kteří se navíc ukázali jako velice skromní a neokázalí lidé, co víc jsem si já i orchestr mohli přát. Snad to vycítilo i publikum.

přehled jednotlivých koncertů:

- 17. 12. Vysoké Mýto
- 19. 12. Hradec Králové
- 21. 12. Litomyšl
- 6. 1. Neratov
- 11. 4. Litomyšl
- 18. 4. Vysoké Mýto
- 26. 5. Vlčkov

SEZÓNA 2007/2008

16. duben 2008 – Litomyšl – koncert s panem Josefem Jiskrou

Dramaturgicky velice náročný a pestrý program jarního symfonického koncertu nás čekal i v roce 2008. Atraktivitu koncertu povyšovala bezesporu skutečnost, že jako hostující dirigent předstoupil před náš orchestr rodák z Benátek u Litomyšle, vynikající muzikant, dirigent, kapelník a aranžér pan Josef Jiskra. Žije sice už dlouhá léta v německém Crailsheimu, tento fakt však nijak nezpřetrhal jeho kontakty s rodnou zemí i městem. Rád jsem se s panem Jiskrou dohodl na vzájemné spolupráci, rád jsem mu na téměř polovinu koncertu „půjčil“ orchestr s vědomím, že bude v těch nejlepších rukou. Muzikanti taktéž s povděkem přijali tuto nenadálou, osvěžující změnu. Budou alespoň chvíli koukat na někoho jiného.

Vzal jsem si na starost první půlku koncertu, podstatná část druhé poloviny programu náležela panu Jiskrovi. Koncert jsme zahájili populárním Preludiem z Charpentierova Te Deum. Vsadili jsme na jistotu. Preludium vyznělo s náležitým leskem a vznešeností. Pak už přišli ke slovu sólisté. Lucie Kratochvílová a Anna Černá s noblesou, vynikající souhrou i patřičnou technickou vytříbeností přednesli za doprovodu orchestru Telemannův koncert pro dvě flétny. Následoval Koncert pro violu a orchestr C dur Jana Křtitele Vaňhala. Tady jsme opět vsadili na osvědčenou jistotu – Milana Řeháka. Když se vzájemně propojí hezká, příjemná muzika s vysokou interpretační úrovní sólisty, musí být zákonitě spokojeno publikum, orchestr, dirigent a koneckonců i sólista. Zvláště když k tomuto výslednému „koktejlu“ přidá sólový hráč další osvěžující ingredience – nefalšovanou radost z každého zahraného tónu, občasné šibalské mrknutí směrem do obecenstva či na samotného dirigenta, energickou pódiovou prezentaci.

Závěr první poloviny koncertu obstaral samotný orchestr. Musím objektivně přiznat, že volbou Bachovy Orchestrální svity číslo 3 D dur jsme trošičku přecenili své síly. Houslisté udýchaně, s krajním vypětím stíhali rychlé, technicky velice náročné pasáže první části svity. Chyběla potřebná lehkost a suverenita. Se svým partem se potýkali i hráči na trubku. Věděl jsem samozřejmě, že Bach ve svých orchestrálních svitách či Braniborských koncertech předepsanými vysokými polohami trubače nijak nešetří. Bláhově jsem se ovšem domníval, že přizvaní profesionální hudebníci zvládnou své party daleko jistěji. Dost sebevědomě mě o tom při sjednávání koncertu ujišťovali. Sliby chyby, skutek utek. Jejich intonační nepřesnosti celkové vyznění skladby dost poznamenaly.

Po přestávce předstoupil před orchestr pan Jiskra. Po Smetanově Slavnostní předešle C dur přivedl na pódium dalšího hosta – brněnského hornistu Davida Ryšánka, aby společnými silami představili posluchačům Koncert pro lesní roh a orchestr B dur Josefa Dominika Škroupa. Dejme teď naposledy slovo panu Karlíkovi, který dirigentské, aranžérské i autorské vystoupení pana Jiskry na stránkách Litomyšlské lilie ohodnotil takto: „Koncert pro lesní roh B dur Josefa Dominika Škroupa, otce autora písně Kde domov můj, v úpravě Josefa Jiskry a v provedení Davida Ryšánka pohladil posluchače ušlechti-

lým tónem waldhorny a připomněl vysokou hudební úroveň českých venkovských muzikantů. Závěrem svého vystoupení v roli hostujícího dirigenta uvedl Josef Jiskra dvě části ze svého pětidílného orchestrálního cyklu Obrázky jednoho slunečného dne. Autor několika slovy přiblížil posluchačům část č. 4 (Hra dětí) a č. 5 (Klekání). Po zaznění skladby vnímavý posluchač pochopil, z jakých kořenů Jiskrova hudba vychází.“

S panem Karlíkem nelze než souhlasit. Pro mě i orchestr to znamenalo jediné – měli jsme příležitost setkat se s poctivým českým muzikantem, opravdovým mistrem svého oboru.

přehled jednotlivých koncertů:

- 7. 10. Choceň
- 14. 10. Vysoké Mýto
- 16. 10. Litomyšl
- 8. 12. Pomezí
- 16. 12. Vysoké Mýto
- 18. 12. Hradec Králové
- 20. 12. Litomyšl
- 6. 1. Neratov
- 12. 4. Litomyšl
- 16. 4. Litomyšl
- 29. 4. Vysoké Mýto
- 30. 8. Košumberk

SEZÓNA 2008/2009

20. a 28. květen 2009 – Svitavy, Litomyšl – opera V studni

Rok 2009 byl pro Litomyšl ve znamení 750. výročí udělení městských práv. Byl to tehdy pro Litomyšl přelomový moment – roku 1259 se stala královským městem. Pochvalme dodatečně krále Přemysla Otakara II. za tento záslužný, chvályhodný a moudrý čin.

Ani litomyšlští muzikanti nechtěli při oslavách zůstat pozadu. Usilovně přemýšleli, jakou společnou hřivnou důstojně k oslavám přispět. Což takhle všichni dohromady – náš orchestr i všechny litomyšlské sbory – secvičit a prezentovat Blodkovu jednoaktovou operu V studni? V Litomyšli by tomu nebylo poprvé. Žije ještě nemálo pamětníků, kteří stále s povděkem vzpomínají na památné provedení z roku 1953 za řízení Jaromíra Metyše, kdy v jedné z rolí vystoupil i legendární Eduard Haken. Což tedy navázat na naše „dávné“ předchůdce a pokračovat v jejich bohulibém díle?

Ideovým otcem a dobrou duší celého projektu se stal Otokar Karlík. Brzy svým entuziasmem všechny „nakazil“. Snad kromě mě. Zpočátku jsem všeobecné nadšení nijak

nesdílel. Opera nepatří na piedestal mých oblíbených hudebních žánrů. Jak ale nácvik pokračoval, dostával jsem se do správné „provozní teploty“ i já. Co chvíli jsem se bezděky přistihnul, jak si doma, ve škole či na ulici v duchu pobrukuji ty „vlezlé“ Blodkovy „popěvky“.

Pan Karlík jako správný režisér pamatoval na všechny důležité nezbytnosti. Obstaral potřebné kulisy a dekorace, chybět mezi nimi nemohla ani studna s opravdovým rum-pálem. Ke spolupráci přizval vysokomýtský Otakar, nezapomněl ani na diaprojekci pod odborným dohledem Libora Ludvíčka, z Ústí nad Orlicí přijel s výpomocí taneční soubor C-Dance. Sečteno, podrženo, litomyšlští občané se mohli těšit na znovuobnovenou premiéru půvabné Blodkovy opery.

„Nanečisto“ – v předpremiéře – zazněla opera V studni v prostorách Fabriky ve Svitavách. Pak už nastal onen slavný den 28. května, kdy do posledního místečka zaplněný Smetanův dům čekal na výkon orchestru, sboristů, tanečnicků i sólových zpěváků – Karly Vondruškové, Mirky Renzové, Václava Boštíka a Matúše Trávníčka. Jako „předkrm“ se podávala Smetanova Slavnostní předehra C dur, následovalo úvodní slovo pana Karlíka. Nic už pak nebránilo tomu, aby zazněly úvodní tóny operní přede hry.

Muzikanti, zpěváci a tanečníci hráli, zpívali a tančili jako o život. Vynikajícím výkonem se k nim přidali i sóloví zpěváci. Myslím, že zejména o Mirce Renzové a Matúši Trávníčkovi můžeme v budoucnu ještě hodně slyšet. Výborná atmosféra vládla i v publiku. Na přede hru i známou orchestrální mezihru Východ měsíce reagovali posluchači většým potleskem, stejně tak odměňovali i jednotlivé árie či sborová vystoupení.

Když dozněly závěrečné mohutné akordy celé opery, zavířilo hlediště dlouhotrvajícím potleskem. Opona při děkovačce šla mnohokrát nahoru. Téměř 200 aktérů v orchestřišti i na jevišti sklízelo od nadšených posluchačů zasloužené ovace. Účel byl splněn. Po dlouhých padesáti šesti letech znovu v podání litomyšlských amatérských hudebníků zazněla ve Smetanově domě Blodkova opera V studni. Dluh vůči předchozím generacím byl důstojně splacen. A co víc? Litomyšlané k 750. výročí povýšení Litomyšle na statut města dali Litomyšlanům ten nejhezčí dárek.

14. – 16. srpen 2009 – Levoča

V horkých srpnových dnech 2009 jsme v komorním obsazení (pouze smyčcové nástroje) vyrazili směrem na východ, do slovenské Levoči. V tomto nádherném historickém městě nedaleko Tater jsme nekoncertovali poprvé. Dvě předchozí návštěvy se na pozvání levočských radních uskutečnily v prosinci a červnu roku 2001 a 2004.

Z obou předchozích koncertů se nám vybavovaly nezapomenutelné zážitky. Nejen z okolní nádherné přírody, krásy samotného města, pohostinnosti místních občanů, především ale ze skutečnosti, že se naše koncerty odehrály v chrámu svatého Jakuba.

Sice jsme v něm – stejně jako v českých kostelích v období adventu – mrzli jako rampouchy, fyzická újma byla však dostatečně vynahrazena silným duchovním prožitkem. Hráli jsme totiž přímo pod slavným oltářem Mistra Pavla z Levoči. Nelze nežasnout nad jeho mimořádnou krásou. Právem je jako jediný oltář vyřezaný ze dřeva zapsán na seznamu kulturních památek UNESCO.

Naše třetí zastavení v Levoči se uskutečnilo v rámci tradičního několikadenního festivalu „Tajomná Levoča“. Během čtyř dnů se na levočském náměstí vystřídala spousta kapel, sborů a orchestrů. Každý si mohl vybrat podle své nátury či chuti. Mnoho posluchačů přilákal koncert známého Hradišťanu, stejně tak legendární slovenské artrockové skupiny Collegium Musicum s fenomenálním Mariánem Vargou. Na jiných místech vyhrávala k poslechu dechovka, gruzínský folklórní soubor, country kapely, lidé se mohli potěšit vystoupením několika pěveckých sborů, mladí na závěr každého dne nepohrdli diskotékou a laserovou show.

Náš orchestr vystoupil v rámci festivalu hned dvakrát. Poprvé na hlavním pódiu na náměstí, kde se ve zhruba třicetiminutových blocích střídali jednotliví účinkující. Krátce před naším vystoupením dorazil do hlediště tehdejší slovenský prezident Ivan Gašparovič. Společně s představiteli města a ochrankou se uvelebil v první řadě, asi pět metrů od pódia. Časové dotaci, která nám byla vyhrazena, vyhovovala nejlépe 1. věta z Myslivečkovy Symfonie D dur a Koncert pro violu a orchestr C dur Jana Křtitele Vaňhala. Jako náš osvědčený sólista se představil Milan Řehák. Vy zasvěcenější už víte, že Milan v průběhu hry občas rád šibalsky mrkne tu na toho, tu na onoho posluchače. Modlil jsem se, aby si svou libůstku protentokrát raději odpustil. Mrkat na slovenského prezidenta by nebylo zřejmě to pravé ořechové. Téhož názoru byl pravděpodobně i Milan, a tak se naše vystoupení obešlo bez mezinárodního incidentu.

Druhý den, už v rámci samostatného recitálu, jsme vystoupili v levočském evangelickém kostele. Byli jsme ohromeni jeho originální architekturou i neobyčejnou rozlehlostí. Akustika tu byla naprosto dokonalá. Uvedli jsme díla Josefa Myslivečka, Arcangela Corelliho, Jana Křtitele Vaňhala, Georga Friedricha Händela a Jana Zacha. Zhruba dvě stovky posluchačů odměnilo náš výkon vděčným potleskem.

Co říci závěrem? Náš několikadenní pobyt v Levoči se – stejně jako ty předešlé – nadmíru vydařil. Na Slovensku jsme se cítili jako doma.

přehled jednotlivých koncertů:

- 7. 9. Svitavy
- 21. 9. Zámorsk
- 28. 9. Horní Jelení
- 5. 10. Choceň
- 6. 12. Pomezí
- 14. 12. Vysoké Mýto

- 16. 12. Hradec Králové
- 18. 12. Litomyšl
- 4. 1. Neratov
- 20. 5. Svitavy
- 28. 5. Litomyšl
- 14. 8. Levoča – Slovensko
- 15. 8. Levoča – Slovensko

SEZÓNA 2009/2010

21. prosinec 2009 – věznice Pardubice

Nevím, který z českých či zahraničních orchestrů koncertoval ve věznici, nám se tato věc podařila. Myšlenkou zahrát pánům v „pruhovaném“ a zpestřit jim tak v adventním čase fádni vězeňský stereotyp jsme se zaobírali poměrně dlouho. Přiznám se bez mučení, že určitou roli zde sehrála i obyčejná lidská zvědavost společně s jakousi blíže nedefinovanou touhou po nevšedním zážitku.

Buď jak buď, náš originální nápad se ujal a zalíbil se i správě věznice a příslušné vězeňské kulturní referentce. Cožpak o to, paní byla velice ochotná a příjemná, nic to ovšem nezměnilo na faktu, že cesta od nápadu k jeho realizaci byla až neskutečně zdoluhavá. Úřední šiml si zase jednou radostně a hlasitě zařehal. Telefonáty, papíry, telefonáty, papíry, ... Přišly chvíle, kdy jsme se sami sebe ptali, zda zbytečně neplýtváme energií a časem, zda jsme nešlápli vedle. Na základě onoho martýria jsme došli k překvapivému, téměř až filozofickému poznání – ne pouze z vězení je obtížné a téměř nemožné se dostat, obtížné a takřka nemožné je rovněž dostat se i dovnitř. Kdo by to byl řekl.

Jednání o podmínkách a organizaci koncertu se nicméně pomaličku chýlila ke konci. Vzhledem k bezpečnostním opatřením nám bylo sděleno, že počet účinkujících nesmí přesáhnout deset („uhádal“ jsem to nakonec na třináct) a doba koncertu nemůže být delší než šedesát minut. S tím jsme naopak vcelku rádi souhlasili. Nastal den „D“. Po zazvonění nás vězeňská služba uvedla do přijímací místnosti, kde každý z nás prošel poměrně důkladnou osobní prohlídkou. Otevřít jsme museli i futrály, zda v nich náhodou nepřečlováváme samopaly, v případě violoncell a kontrabasů zbraně ještě těžšího kalibru. Ochotně jsem nabídl k bližšímu přezkoumání svou taktovku, načež mě paní dozorkyně s blahosklonným úsměvem poslala dál, nyní už do vlastního areálu věznice. Postupně mě následovali další. Teoreticky vzato nebylo již úniku.

Přes sněhem pocukrovaný vězeňský dvůr nás uvedli do poměrně rozlehlé tělocvičny. Přichystali jsme se, naladili a dali i kratičkou zvukovou zkoušku. Udeřila patnáctá hodina a do tělocvičny pod vedením několika dozorců přicházeli v organizovaných skupinách naši posluchači. Usedali na připravené židle a lavičky, až se celý prostor zaplnil. Někteří mlčeli, jiní si polohlasně povídali, všichni ale koukali po nás s něhou otázkou

v očích, co jsme zač a co jim to vlastně předvedeme. Co si budeme povídat, jejich upřené pohledy se jako šípy do terče zapichovaly především do čtyř přítomných dam značně okleštěného orchestru.

Když před orchestr předstoupila kulturní referentka, pánové okamžitě ztichli. Několika slovy nás přivítala a představila, předala nám slovo a koncert mohl začít. Jelikož tištěné programy nebyly k dispozici (myslím, že je pořadatelé mohli a měli pořídit, podklady jsme jim k tomu zaslali), každého autora i skladbu jsem nejprve stručně představil. Pánové má slova i následující tóny vnímali opravdu pozorně, seděli tiše jako pěny a po doznění každé skladby se tělocvičnou ozýval stále vřelejší potlesk. Zprvu lehce odměření a nedůvěřiví posluchači táli každou skladbou jako ledovce v Antarktidě. Zahráli jsme skladby Myslivečkovy, Vivaldiho a Corelliho, Milan Řehák se jako sólový violista představil ve 2. a 3. větě Vaňhalova violového koncertu. Stejně jako v Levoči před prezidentem Gašparovičem i tady si mrkání do publika raději odpustil. I tak sklidil zasloužený potlesk.

Trumfové eso jsme si ovšem ponechali až na samotný závěr. V závěrečné směsi vánočních koled a pastorel předstoupila před zkoprnělé pány zpěvačka Mirka Renzová. Přál bych vám vidět jejich užaslé, rozzářené pohledy, přál bych vám slyšet jejich následný mohutný potlesk. Nebylo v tu chvíli šťastnějších mužů. Tvrdáci z pardubické věznice se jako mávnutím kouzelného proutku proměnili v krotké beránky. Až takovou moc má hudba okořeněná přítomností hezké, mladé zpěvačky.

Dovolíte ještě jednu úsměvnou historku na úplný závěr? Týká se tentokrát mě. Těsně před samotným koncertem příběhl jeden z chovanců k referentce, ukazoval na mě a s téměř dětinskou radostí pravil: „Jé, to je pan učitel Šula, ten mě učil!“ Dodnes mě mrzí, že ho ke mně nepřivedla nebo si alespoň nezapamatovala jeho jméno. Moc rád bych totiž věděl, koho moje výuka a výchova přivedly až za zdi pardubické věznice.

12. květen 2010 – Litomyšl – Leoš Čepický, skupina Muziga

Na tento koncert jsem se obzvlášť těšil. Hned z několika důvodů. Znovu (v mé dirigentské kariéře bohužel už naposled) si zahrajeme s Leošem Čepickým, zadiriguji si také mou zamilovanou skladbu V kostele z půvabné Slovácké svity Vítězslava Nováka. Především se ale po mnoha letech opět setkám na pódiu s Helenou a Jiřím Vedralovými.

Známe se již šestatřicet let. Jsme spolužáky z pedagogické fakulty. S Jirkou jsem se svého času něco nakoncertoval! V nejrůznějších hudebních seskupeních jsme spolu podle mých střízlivých odhadů absolvovali zhruba 150 koncertů. A to – jak uznáte – rozhodně není málo. Někdy v polovině devadesátých let se však naše muzikantské cesty rozešly. Zatímco já jsem svou pozornost stále více soustředil směrem k orchestru a začal se věnovat i činnosti literární, Jirka s Helenou založili kapelu Muziga a kromě ní se společně i každý zvlášť podíleli a podílejí i na dalších zajímavých hudebních či

divadelních projektech. Přesto jsme mezi sebou kontakt neztratili. Bývaly časy (kde je jim konec), kdy o tom, co dělají či chystají, jsem se pravidelně dovídal jako první a byl i prvním posluchačem a kritikem jejich písní a skladeb.

Skupina Muziga se zabývá hudbou vycházející z odkazu moravských i českých lidových písní. Upravuje je, hraje a zpívá už od roku 1992. Podstatnou část repertoáru tvoří úpravy písní valašských. V roce 2006 Jirka s Helenou některé z valašských písní oděli do symfonického hávu a uvedli je společně s Filharmonií Hradec Králové na koncertu nazvaném „Kde slunce snídá“. Projekt sklidil zasloužený úspěch.

Asi už tušíte, co mě vzápětí napadlo. Což takhle na tento projekt navázat, přidat ještě několik písniček navíc a celý pořad představit i s naším orchestrem? Jirka s Helenou souhlasili, slovo dalo slovo, a tak o čtyři roky později byl nový cyklus valašských lidových písní v úpravě pro velký symfonický orchestr a skupinu Muziga připraven pro premiérové uvedení s naším orchestrem. Tentokrát pod názvem „Valašské čarování“.

Celý koncert zahájila 1. symfonie Josepha Haydna. Pohodové, úsměvné dílko s přídomkem Lukavická naznačuje již zcela zřetelně budoucího génia této hudební formy. Pak přišel ke slovu Leoš Čepický. Za doprovodu orchestru představil publiku Koncert G dur pro housle a orchestr Josefa Myslivečka. I tato skladba se může pochlubit svým přídomkem – Pastorální. Pan Čepický znovu prokázal své nesporné interpretační mistrovství. Je ho v tomto případě skutečně zapotřebí. Sólový nástroj má evokovat zpěv ptáků, hlasy lesa, polí, potůčků a větru, takže podstatnou část celého koncertu hrají housle v dosti vysokých polohách. S touto skutečností se pan Čepický vypořádal bez sebemenších problémů.

První půlku koncertu jsme zakončili úvodní částí Novákovy Slovácké svity pod názvem V kostele. Patří k mým nejoblíbenějším. V okamžiku, kdy se k toku symfonického orchestru připojují ve fortissimu varhany, pociťuji dokonalé mrazení. Mohutná vznešenost a velebnost se tady originálně mísí s nefalšovanou pokorou a prostou, obyčejnou lidovostí. Nováková hudba v tu chvíli omámí každého vnímavého posluchače. Celá skladba končí naopak křehounkým pianissimovým akordem dělených viol. Když se rozplynul v kosmickém prostoru do nenávratna, rozhostilo se Smetanovým domem na několik nekonečných vteřin hluboké ticho. Věřím, že v tu chvíli společně se mnou pociťovali ono dokonalé mrazení i všichni muzikanti a posluchači.

Druhou půlku koncertu vyplnil již zmíněný projekt „Valašské čarování“ skupiny Muziga za vydatné podpory našeho orchestru. Na rázovité valašské písně v rázovitých úpravách a podání manželů Vedralových, kontrabasisty Petra Kořínka a saxofonisty Bharaty Rajnoška muzikanti v orchestru velice dobře slyšeli. Všichni aktéři na pódiu hráli s chutí a enormním nasazením, společně se soustředěným výrazem se ve tvářích hudebníků objevovaly často i úsměv a nepřehlédnutelné jiskřičky v očích. Bylo zkrátka znát, že spojení symfonického orchestru a hudební skupiny si všichni náležitě užívají.

A já? Nebyl jsem na tom jinak. I já si užíval každé notičky, společného muzicírování, hezké muziky, skvělé Muzigy, chvílek, kdy stojím na jednom pódiu s Helenou a Jirkou. Věděl jsem, že v tomto ohledu už žádné „příště“ nebude. Snad to tehdy prolétávalo hlavou i jim. Nevím, nikdy pak o tom mezi námi nepadlo ani slovíčko.

přehled jednotlivých koncertů:

- 24. 9. Litomyšl
- 29. 9. Vysoké Mýto
- 17. 12. Litomyšl
- 21. 12. věznice Pardubice
- 21. 12. Pardubice
- 3. 1. Neratov
- 17. 4. Hradec Králové
- 12. 5. Litomyšl

SEZÓNA 2010/2011

3. – 6. prosinec 2010 – adventní koncertní zájezd do Německa

Prozatím poslední z koncertních zájezdů do zahraničí jsme uskutečnili ve dnech 3. – 6. prosince 2010. Navštívili jsme Německo. Je mou milou povinností znovu při této příležitosti poděkovat panu Josefu Jiskrovi, který celý zájezd – jeho organizaci, program, zajištění jednotlivých koncertů, ubytování, stravování – připravil na té nejvyšší možné úrovni. Měli jsme se jako v bavlnce.

Na třech koncertech (v Rechberghausenu, Kirchbergu a Crailsheimu) jsme se představili se skladbami Josepha Haydna, Geoga Philippa Telemanna, Jana Zacha, Arcangela Corelliho a Josefa Dominika Škroupa.

Na závěrečném koncertu v Crailsheimu došlo navíc i na Českou mši vánoční Jana Jakuba Ryby. Sborové party výtečně nastudoval místní pěvecký sbor pod vedením paní sbormistryně Bettiny Kartak. Pro mě i orchestr to bylo provedení vskutku unikátní. Ptáte se čím? Vždyť „Rybovku“ jsme hráli snad už „tisíckrát“. Máte pravdu. Poprvé však zpěváci zpívali v němčině! I naši čeští sólisté (Gabriela Pechmanová, Karla Vondrušková, Václav Boštík a Leoš Krejčí) nastudovali své party v tomto jazyce.

Nechtěně tak v mém případě nastávaly situace i mírně komické. Text Rybovy mše znám téměř nazpaměť, takže sborům při řízení pravidelně vypomáhám tím, že jej s nimi celý poměrně výrazně deklamuji. Samozřejmě jen s těmi českými. Teď to najednou nešlo. Trochu mě to vykolejilo. Německým sboristům jsem poctivě ukazoval veškeré nástupy, český text se mi automaticky dral na jazyk, musel jsem se však najednou setsakramentsky kontrolovat a český text rychle naprázdno polykat. Se sborem jsem si tak s pocitem vítěze „zazpíval“ asi jen pětkrát. To když se na konci určitých částí a hlavně

v samotném závěru ozvalo ono „mezinárodní“ amen. A nelžu vám, o to víc jsem si to užil. Vždyť „Rybovku“ německy s německým sborem neuvádíte každý den!

přehled jednotlivých koncertů:

- 10. 9. Vysoké Mýto
- 27. 9. Svitavy
- 3. 12. Rechberghausen
- 4. 12. Kirchberg
- 5. 12. Crailsheim
- 16. 12. Litomyšl
- 19. 12. Vysoké Mýto
- 21. 12. Hradec Králové
- 8. 1. Neratov
- 26. 6. Heroltice

dodatečné koncerty:

- 7. 1. 2012 Neratov
- 5. 1. 2013 Neratov

NA ZÁVĚR ...

Čas neúprosně letí. Už šest let si znovu lebedím u violového pultu. Ptáte se, zda mi dirigování nechybí? Marná sláva, je to něco jako droga. Rok, dva se mi po práci u dirigentského pultu tu a tam zastesklo, prsty zasvrběly touhou po taktovce. Teď už je to za mnou. „Abstinenční příznaky“ pominuly.

Dovolte mi poděkovat Litomyšlskému symfonickému orchestru za téměř jedenáct úžasných let a popřát mu další požehnaná léta naplněná – tak jako dosud – lidskou i muzikantskou soudržností, nádhernými uměleckými zážitky i vším krásným, co obyčejný muzikantský život přináší.

Moje upřímné poděkování patří Václavu Knettigovi, Jiřímu Olivovi, Jitce Pospíšilové, Josefu Motyčkovi, Otokaru Karlíkovi, Milanu Řehákovi, Pavlu Zerzánovi, Josefu Menšíkovi, Leoši Čepickému, Milanu Touškovi, Oldřichu Ludvíkovi, Ivaně Lukášové, Valdemaru Baťovi, Josefu Věnečkovi jakožto samozřejmě všem muzikantům i zpěvákům.

Jan Šula

Jan Fajfr (2005 – 2006, 2011)

Poprvé jsem dirigoval Litomyšlský symfonický orchestr v roce 2003. Bylo to v rámci mého absolventského koncertu a na programu byly skladby Wolfganga Amadea Mozarta Exsultate jubilate a Missa brevis C Dur KV220. Zkoušet se začalo v lednu a koncerty se uskutečnily na přelomu května a června v Litomyšli, Vysokém Mýtě, České Třebové a Židlochovicích. To byla má první zkušenost s dirigováním velkého obsazení orchestru se sólisty a velkým sborem.

V roce 2004 jsem pak byl osloven, jestli bych se neujal stálého vedení tohoto orchestru. A tak jsem od ledna 2005 nastoupil na místo dirigenta a začali jsme připravovat program jarních koncertů. Jednalo se o programní předeheru Hebridy od Felixe Mendelsohna, Koncert pro trubku a orchestr Es Dur (se sólistou Vlastimilem Bialasem) a Symfonii G Dur č. 94 od Josepha Haydna. V červnu pak následoval program připravený ke stému výročí otevření Smetanova domu v Litomyšli. Uváděli jsme Koncert pro housle a orchestr Jakuba Jana Ryby (sólo Leoš Čepický), Jiřínkovou polku a kantátu Píseň česká pro smíšený sbor a orchestr Bedřicha Smetany. Tehdy se uvažovalo také o uvedení opery Dalibor (jak tomu bylo při slavnostním otevření Smetanova domu v roce 1905), ale vzhledem k obtížnosti díla i náročnosti na obsazení a nastudování, byl zvolen výběr kratších skladeb. Po letních prázdninách jsme již připravovali adventní a vánoční koncerty. Vzhledem k tradici jsme nemohli opomenout Českou mši vánoční J. J. Ryby, ale nastudovali jsme a spolu s litomyšlskými sbory a sbory Otakar z Vysokého Mýta a Bendl z České Třebové uvedli také Missu brevis Jiřího Pavlici.

Následující rok 2006 byl ve znamení výročí W. A. Mozarta. V dubnu a květnu jsme absolvovali několik koncertů, na kterých zazněly přede hry k operám Don Giovanni a Figarova svatba, dále pak Koncert pro lesní roh a orchestr Es Dur (lesní roh David Ryšánek) a Korunovační mše C Dur. V červnu jsme vystupovali při otevírání zahrad zámku v Nových Hradech. I zde zazněl Koncert pro lesní roh a orchestr Es Dur, dále pak Koncert pro flétnu a orchestr G Dur (flétna Gabriela Ježková) a Sinfonietta D Dur.

Vzhledem k tomu, že jsem po letních prázdninách začal dále studovat, opustil jsem místo dirigenta, které po mně převzal Jan Šula.

V roce 2011 jsem se ještě na místo dirigent a vrátil, i když jen na jednu sezónu. V tomto roce jsme si připomínali 170. výročí od narození Antonína Dvořáka. Na několika koncertech jsme spolu se sólistou Leošem Krejčím uvedli výběr z Biblických písní a se spojenými sbory Otakarem a Bendlem Missu solemnis D Dur „Lužanskou“.

Přes všechny atributy, které práce s amatérským tělesem nese, rád vzpomínám na čas strávený při zkouškách i na atmosféru koncertů.

Litomyšlskému symfonickému orchestru i jeho dirigentovi přeji do další etapy života orchestru vše dobré, opravdové nadšení a četné vstřícné posluchače.

Jan Fajfr

David Lukáš (2011 –)

Měl-li bych se zamyslet nad svým vztahem k Litomyšlskému symfonickému orchestru, musím se nejdříve vrátit o několik let zpátky. Přesně do svých patnácti let, kdy jsem usedl jako vykulený mladý houslista ke třetímu pultu druhých houslí. V tu dobu dirigovala orchestr paní dirigentka Dana Ludvíčková. Já tehdy poprvé okusil tu krásu, kterou hudebník zažije při společné souhře, stane-li se součástí toho krásného celku lidí, kteří jsou naladěni, kromě stejného „a“, na stejné vlně. V jednu chvíli vytváří svým společným umem krásu uměleckého díla, které je plno jejich emocí, odhodlání a neodmyslitelné dřiny. Tato krásná zkušenost nemalým dílem přispěla k mému rozhodnutí stát se dirigentem. Pár let nato jsem se i díky této zkušenosti rozhodl pro studium této úchvatné umělecké profese na konzervatoři. V tu dobu jsem z časových důvodů musel orchestr jako hráč opustit.

K Litomyšlskému symfonickému orchestru jsem se na chvíli vrátil v roce 2000, kdy už jsem se v roli mladého dirigenta postavil před orchestr. Jako host koncertu jsem s orchestrem provedl svoji kompozici „Rapsodie“ pro velký symfonický orchestr.

Mé další umělecké putování mne zavedlo mimo region Litomyšle. Díky tomu i mimo orchestr. Vše se změnilo mým nástupem na post učitele ZUŠ ve Vysokém Mýtě. V tom samém roce 2011 končil u orchestru dirigent Jan Fajfr a mně bylo nabídnuto jeho místo. S potěšením jsem tuto nabídku přijal.

65. koncertní sezóna orchestru byla tedy pro mne první sezónou na postu šéfdirigenta. Dodnes s láskou vzpomínám na velmi laskavé přijetí hráčů. Lidí, kteří mne zažili jako toho mladého vyplašeného houslistu. A nyní mne respektovali jako svého dirigenta. První moje vystoupení bylo 16. listopadu 2011, kdy jsem s orchestrem zahrál komorní repertoár na společném orchestrálním rendezvous s Chrudimskou komorní filharmonií v Chrudimi. Následovaly první adventní koncerty a velká příprava na symfonický jarní koncert. Orchester přistoupil na mnou zvolenou druhou symfonii F. M. Bartholdiho „Lobgesang“. Toto velkolepé dílo pro orchestr, sólisty a sbor jsme společně provedli 25. 4. 2012 v kostele Povýšení svatého Kříže v Litomyšli a poté 3. 5. v chrámu sv. Vavřince ve Vysokém Mýtě. Orchester předvedl skvělou práci a provedení tohoto náročného díla se zhostil excelentně.

Z další sezóny bych rád zavzpomínal na slavnostní koncert 14. 11. 2012 k 100. výročí ustavení „Filharmonie Litomyšlské“. Tehdy orchestr poprvé za mého vedení nastudoval moji kompozici, konkrétně cyklus „Věnování“. V téže sezóně mám v srdci ještě jeden z adventních koncertů, konkrétně 18. 12. 2012 v Hradci Králové. V ten den, aniž by to kdo tušil, s námi naposledy zpívala moje maminka Ivana Lukášová a já jsem měl poslední možnost umělecké spolupráce s ní. 66. koncertní sezónu jsme velkolepě uzavřeli jarními koncerty v Litomyšli a Svitavách s programem klasické a filmové hudby.

Následovala 67. koncertní sezóna a můj třetí rok v čele orchestru. Na tento rok jsem pro orchestr vybral nádherné a velmi náročné dílo, velkolepé oratorium „Stabat Mater“

Antonína Dvořáka. Se spojenými sbory z Litomyšle, Hradce Králové a České Třebové jsme Dvořákovu „Stabat“ úspěšně provedli v Litomyšli a Svitavách. Poté pak na začátku další sezóny ve Vysokém Mýtě a Neratově. Musím vzpomenout na neskutečné nasazení všech hudebníků, kteří se zhostili nastudování těžkého a rozsáhlého díla. Díky tomu všemu vzrůstala má láska k tomuto orchestru a já se rozhodl pokračovat s orchestrem i do dalších let.

Nyní bilancuji svůj pátý rok v čele tohoto obdivuhodného tělesa. Vezmu-li jen pár střípků z našich programů, kdy se orchestr potýkal s nelehkým programem, jakým byla 6. Pastorální symfonie Ludwiga van Beethovena, Straussovy valčíky, světová premiéra mojí „Stabat Mater“, je pro mne až neskutečné, s jakou chutí a radostí z hudby dokážou tito muzikanti zahrát nastudované skladby. Obětují svůj čas a energii domácímu cvičení a zkouškám, které často nebývají lehké. Přesto se dokážou semknout a podat výkon, který leckdy překračuje hranice amatérského tělesa. V tomto mají všichni členové orchestru můj neskutečný obdiv a úctu. Pro dirigenta nemůže být nic lepšího, než hráči, kteří hrají s otevřeným srdcem a radostí. Litomyšlští toto dokážou a tím si navždy udělali místo v srdci mém.

Těším se na další koncerty plné krásných tónů, na spousty dobré nálady na společných zkouškách, které nás budou čekat, a věřím, že orchestr bude dál pokračovat ve svojí činnosti i v těchto nelehkých, bouřlivých dobách.

David Lukáš

15. 5. 2001,
Šemberovo divadlo, Vysoké Mýto
– Ivan Ženatý

Pozdravy a blahopřání ...

Vážený přátelé.

S velkou radostí posíláme své blahopřání k sedmdesátému výročí znovu obnovené činnosti Litomyšlského symfonického orchestru, ale především k tomu, jak svým koncertováním obohacujete hudební život nejen města nebo regionu, ale i v celé ČR a dokonce i v zahraničí.

Oceňujeme, že Váš Litomyšlský symfonický orchestr vykazuje stále bohatou činnost, že je více jak 25 let členem ANKST, že pro potřeby různých vystoupení hraje i jako orchestr smyčcový. Jeho rozsáhlý repertoár zahrnuje hudbu od barokní přes symfonickou klasickou a romantickou až po komorní hudbu dvacátého století. Umělecká úroveň Vašeho symfonického i smyčcového orchestru byla a je podnětem k opakovanému pozvání k účasti na Národním festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles.

Sledujeme se zájmem jak spolupracujete s vynikajícími sólisty (L. Čepický, I. Ženatý, Wihanovo kvarteto, R. Ardaševová aj.) a doprovázíte řadu pěveckých sborů z Litomyšle a širokého okolí.

Váš orchestr je společností hudebníků, kteří věnují hodně času a lásky uskutečňování svých hudebních uměleckých záměrů. Vaše práce má velmi dobré výsledky, daří se Vám navazovat na pozoruhodné výkony a tradice minulých desetiletí.

Můžete se s uspokojením ohlédnout zpět, protože jméno Litomyšlského symfonického orchestru je synonymem interpretační kvality.

Gratulujeme!

**Soňa Hanzalová, hudební oddělení útvaru ARTAMA
Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS)**

Litomyšl je město, ke kterému mám vztah již od útlého dětství. Rodiny mé mámy pochází z Litomyšle a já coby malé dítě jsem tam s rodiči trávil skoro každý víkend.

Můj děda Václav Vilímovský se znal s dirigentem Litomyšlského symfonického orchestru panem MUDr. Pavlem Nádvorníkem. Přátelství těchto dvou lidí bylo impulsem k navázání mé spolupráce s vaším orchestrem.

Bohužel si již nepamatuji, v kolika letech a kolikrát jsem s vámi hrál. Jen si vzpomínám, že jsme spolu hráli Mozartovy koncerty D dur a G dur, Slavíkův a Mendelssohnův houslový koncert a také houslový koncert Josefa Myslivečka a Jana Jakuba Ryby. Pokaždé to byl pro mne krásný zážitek. Rád také vzpomínám na víkend v Židlochovicích, kde jsme nacvičovali již zmiňovaný Mozartův koncert G dur. Dodnes na všechna vystoupení s vaším orchestrem rád vzpomínám. Orchester hrál vždy velmi dobře, na hráčích byla poznat chuť do hry, láska k hudbě.

Chci vám popřát k vašemu jubileu vše dobré, abyste i v dalších letech hráli tak dobře jako doposud, měli hudbu rádi a radost ze hry rozdávali svým posluchačům.

P. S. A pevně věřím, že si v budoucnu s vámi ještě někdy zahrají.

Váš

Leoš Čepický

Připomenutí

Již deset let existuje fotografie, na které vidíme muzikanty stoupající ke kostelu Panny Marie Nanebevzaté v Neratově. To litomyšlští symfonikové pospíchají naplnit každoroční tradici a provést Rybovu Českou mši vánoční a hudbou doprovodit Tříkrálovou sbírku. Vypadá to jako „ladovská“ idylka, zvláště když mrzne, poletuje sníh a zkrehlí muzikanti se těší na teplý čaj a tradiční guláš, připravený kolektivem Sdružení Neratov. Takový výlet symfonického tělesa není však věc jednoduchá a vyžaduje velkého úsilí nejenom hráčů, ale i organizátorů, zvláště když se k instrumentalistům připojí pěvecký sbor nebo dokonce i sborů více ...

Litomyšlský symfonický orchestr se letos dožívá sedmdesátky a před sedmdesáti roky se také narodil jeden jeho dlouholetý člen, kontrabasista a v současné době také prezident a zarputilý odpůrce nekuřáků Václav ... Bez jeho obětavé činnosti by asi orchestr nemohl existovat, i když dirigent také hraje určitou roli ... Vyhledávání a přesvědčování hráčů, sólistů, „odmítání sponzorských darů“, to vše musí zvládnout. A nakonec zůstane opuštěn a sám, aby zkontroloval notový materiál, techniku

a ještě si odnesl jako poslední svůj objemný instrument do autobusu. Stěhování nástrojů a potřebné techniky je velkým problémem orchestru již celá desetiletí, neboť soubor nemá stálou zkušebnu a sklad nástrojů. Je smutné, že páni konšelové dosud nenašli nějaké trvalé přístřeší pro orchestr, který po léta šíří slávu českých muzikantů – amatérů v Litomyšli, širokém okolí i dalekých zemích ... I nové a lehčí tympany a činely by si Litomyšláci zasloužili! To už i ti chovatelé králíků a holubů mají důstojný příbytek!

Nikdo nikdy v Litomyšli netvrdil a netvrdí, že Litomyšlský symfonický orchestr se může porovnávat s profesionálním tělesem. Na druhou stranu je potřeba připomenout, s jakou odvahou se před orchestr postavil sám Václav Neumann a předvedl, co lze všechno „vyždímat“ z amatérů slavné Litomyšle. Na zkoušku České písně pod vedením Neumannovým nikdo z orchestru a spojených litomyšlských sborů nezapomene.

Dirigent či sbormistr amatérského tělesa žije neustále v nejistotě, zda se hráči nebo pěvci dostaví v plném počtu na zkoušku nebo na vystoupení. Důvody jsou různé, v nejhorším případě se Principál dozví, že Franta se opil v dolejší hospodě a nemůže dělati medvěda! Jediná jistota je, když všichni už sedí v autobuse.

Sedmdesát let, to jsou téměř tři generace. Pamětník, který prochází cestičkami kolem kostelíka u Sv. Anny a pročítá nápisy na náhrobcích, si vybavuje podoby všech těch muzikantů a zpěváků. A že jich bylo požehnaně, především učitelů. Byl by to velmi slušný orchestr. Třeba jednou nastane příznivější doba a my zase uvidíme školáky, kteří pospíchají „do houslí“. V litomyšlské hudební škole visel po léta Švabinského portrét B. Smetany a nápis „V hudbě život Čechů“. Je jen dobře, že si to vzali bývalí i současní členové orchestru k srdci a obohatili tak kulturní život Litomyšle.

Hodně zdraví a pohody při muzicirování přejí členové Mužského sboru se zpěvem (a smíchem) na rtech:

„Až vám bude sedm, sedmdesát sedm!“

Otakar Karlík

Co Čech, to muzikant – jedno z nejkřídlenějších rčení stvrzujících genetickou vybavenost našich předků. Bojím se, že dnes už je to rčení zkreslující a nevyovídá o skutečném stavu naší společnosti. V minulém a předminulém století mělo téměř každé město svůj pěvecký sbor či komorní orchestr. Vzpomínáme jubilea, která zní až pohádkově. Pěveckému sboru je 150, 160 či 170 let... Ta poslední číslovka patří letošní oslavě Pěveckého sboru TYL z Kutné Hory. Bohužel, sbory stárnou a mladé /až na výjimky/ sborový zpěv netáhne ...

Připomíná-li si Litomyšlský symfonický orchestr 105 let od svého založení a 70 let od znovuoživení koncertní činnosti, jedná se o úkaz v tomto hudebním žánru zcela mimořádný. Před deseti lety jsem byl přizván orchestrem ke spolupráci při interpretaci melodramů Zdeňka Fibicha Vodník a Štědrý den. Oba melodramy jsem měl už před tím možnost několikrát provést s řadou profesionálních symfonických orchestrů a dirigentů. Štědrý den naposledy se Symfonickým orchestrem FOK a dirigentem Jiřím Bělohávkem.

Spolupráce s litomyšlskými hudebníky nesla pečeť stejné poctivosti a hudební výzrállosti jako u těles profesionálních a měla dokonce jednu hodnotu navíc – nadšení z možnosti zahrát si a představit svým blízkým svůj um a předat radost a hudební poselství dávných mistrů. Ta radost se přenesla na nás na všechny a výsledkem byl koncert, který nesplývá spolu s jinými podobnými ale vyznačuje jedinečnost. Tu v sobě cítím, kdykoli si na tento zážitek vzpomenu. Práce litomyšlských hudebníků je vizitkou skutečné hudebnosti a kulturnosti našeho národa a je ojedinělá a příkladná.

Moc přeji celému tělesu další úspěšné koncerty a ještě jednou upřímně děkuji za nezapomenutelný zážitek, který si v sobě stále nesu.

Alfréd Strejček

Vážení a milí přátelé krásné hudby v Litomyšlském symfonickém orchestru.

Je mi velkou ctí poblahopřát Vám všem k Vašemu významnému jubileu. Pro mě jsou uplynulá léta i souhrnem krásných vzpomínek na společné muzicírování s Vámi. Pro profesionálního hudebníka je jedinečně inspirující setkat se s vynikajícími a nadšenými amatéry, kde je radost z hudby a jejího provozování vždy na prvním místě. Setkání s Vámi pro mě bylo pokaždé inspirujícím a nezapomenutelným okamžikem. Přeji Vám do dalších let mnoho krásných hudebních zážitků a radosti z hudebních počinů. Vydržte dále ve Vašem záslužném úsilí, je to dnes velká vzácnost a nedocenitelná deviza.

Srdečně Váš

Bohuslav Matoušek

Letos je tomu již stěží uvěřitelných 70 let, kdy svou činnost znovu obnovil Litomyšlský symfonický orchestr. Bylo mi ctí častokrát vystupovat s tímto hudebním tělesem, které to se mnou nikdy nemělo snadné, zvláště když jsem panu dirigentovi Šulovi na generálce sdělil, že budu hrát podle chuti a v podstatě nevím jak.

Chtěl bych všem členům orchestru poděkovat za nádhernou atmosféru a popřát mnoho elánu, radosti z muziky a zdraví do dalších let.

Zvláštní poděkování pak směřuje mému kamarádovi, dirigentovi Honzovi Šulovi a panu Václavu Knettigovi za trpělivost a vstřícnost, když mé paže uchopily nástroj. Díky, chlapi, a ať vám to všem hraje.

A propos, telefon na mě máte, můžeme si kdykoli zahrát.

Váš Milan.

Milan Řehák

Město Litomyšl bylo vždy plné hudbymilovných občanů. I když se časy, poměry a zájmy lidí mění, hudba má v srdci Litomyšlských stále svoje pevné místo. Důkazem toho je také náš jubilant – Litomyšlský symfonický orchestr.

Přestože jsem byl k napsání gratulačního příspěvku vyzván jako dirigent, který před tímto tělesem stál několikrát na dirigentském stupínku, není to pouze taktovka, která mě s ním spojuje. Litomyšlský symfonický orchestr jsem poznal již za svých studií na Pedagogické fakultě v Hradci Králové. Jako člen pěveckého sboru Smetana jsem se vždy těšil na spolupráci s litomyšlskými hudebníky při provedeníh Rybovy České mše vánoční. Vzpomínám na společné koncerty v Čechách a na Moravě, na krásný zájezd do Nizozemí.

Po příchodu do Litomyšle jsem měl příležitost s orchestrem spolupracovat jako sbormistr pěveckého sboru KOS pedagogické školy a mnohokrát stát před orchestrem i jako sólový zpěvák tenorového partu, což mi vždy činí velikou radost. To, že jsem se posléze mohl postavit i na stupeň dirigentský a přivést orchestr na festival do Prahy, mezinárodní Talichův Beroun a další koncerty, doufám přineslo potěšení i litomyšlským symfonikům. Za tato mnohotvárná hudební setkání mám nyní příležitost poděkovat. Jenom jedna zkušenost s tímto tělesem mi chybí, a to hráčská. To však ponechám na mé dcerce, která díky paní Anně Rychnovské jednou hráčsky doroste a možná zasedne i k pultu s houslemi v LSO. Bude pak mít stejně krásné vzpomínky a zkušenosti jako já.

Gloria musica, vivat hudba, vivat Litomyšlský symfonický orchestr!

Milan Motl

Moje první setkání s Litomyšlským symfonickým orchestrem proběhlo v roce 1985, kdy mě moje třídní profesorka vysokomýtského gymnázia paní Jitřenka Hlochová požádala jako studenta o spolupráci na pozounovém partu do Symfonie h moll „Nedokončená“ Franze Schuberta. Setkání s tímto tělesem ve mně zanechalo velkolepý hudební zážitek – poprvé jsem se setkal jako aktivní muzikant s atmosférou a prací symfonického orchestru. Tóny a harmonie doposud poznané pouze z gramofonových desek se proměnily v autentickou Co možnost být při nácviu a následně i při koncertní realizaci.

Od této doby jsem měl možnost se setkat s orchestrem vícekrát v žesťové pozounové sekci. Toto setkání také částečně přispělo k mému rozhodnutí studovat hudbu na Pedagogické fakultě Hradec Králové.

Již jako pedagog hudební školy jsem měl možnost spolupracovat s orchestrem i jako sbormistr smíšeného pěveckého sboru Otakar a také dětského pěveckého sboru Rubínek ZUŠ, Vysoké Mýto. Všechny naše společné projekty jsem vždy vítal, možnost zazpívat si s kvalitním symfonickým orchestrem byla úžasná událost a příležitost pro mne a velká zkušenost pro zpěváky. Dana Ludvíčková, Jan Fajfr – to jsou jména dirigentů, s kterými jsme společně tvořili. Nejdelší pracovní spolupráce, vždy ukázkově připravovaná a konzultovaná, byla s dirigentem Janem Šulou. V posledních letech máme skvělé zkušenosti a rád přijímám výzvy od současného dirigenta Davida Lukáše, který i pro dětský sbor Rubínek řadu skladeb zkomponoval nebo upravil.

Přeji členům orchestru do dalších let mnoho skvělých koncertů, krásných skladeb a nevšedních zážitků. Dirigentovi potom mnoho trpělivosti, elánu a zástupy skvělých muzikantů ...

Pavel Zerzán